

SKAPANDE SKOLA

– bildkonst och form i Skåne

En kartläggning med organisationsförslag för Region Skåne

Genomförd 2011 – 2012

Av Konsthantverkscentrum, Konstnärscentrum Syd, Konstfrämjandet Skåne

Sammanfattning av kartläggning och förslag:

Bakgrund

Kulturrådet bygger successivt ut Skapande skola som idag omfattar hela grundskolan. För perioden 2011-2012 beviljades Skånes 33 kommuner 18,9 miljoner kronor för utvidgad närvaro av professionell kultur i skolan. Studier från övriga landet visar att bild och formkonstnärer har svårt att nå ut med sin kompetens i skolans värld. Våren 2011 fick Konsthantverkscentrum, Konstnärscentrum Syd och Konstfrämjandet Skåne uppdraget att kartlägga *Skapande skola - bildkonst och form i Skåne, ur professionens perspektiv och behov*, för Region Skånes kulturnämnd.

Kartläggningen visar på följande:

- Kunskapen om Skapande skola är bristfällig hos befintliga organisationer och enskilda utövare. Resurser saknas för att aktivt marknadsföra den kompetens som finns inom området. Samverkan kring Skapande skola på regional nivå inom bildkonst och formområdet har inte kommit till stånd.
- Det är svårt för fria bild- och formkonstnärer att få en roll inom Skapande skola och det syns ett tydligt behov av att kvalitetssäkra den professionella dimensionen i de kontakter som tas.
- Generellt sett är kommunerna mycket positiva till Skapande skola, men det finns en tendens att strategiskt behålla Skapande skola-medel inom kommunens verksamheter och de når då inte ut till konstnärerna.
- Det saknas kanaler och konkreta kontaktytor med möjlighet till dialog mellan konstnärer och representanter för kommun/skola. Det finns ett tydligt behov av vägledning och stöd. En plattform där konstnärer och skolorna kan mötas och hämta information efterfrågas av både konstnärer och kommun/skola.

En regional plattform, goda exempel och stödsystem

I kartläggningens organisationsförslag föreslår vi samverkan kring en plattform för bildkonst och form med utgångspunkt från en lämplig aktör i Skåne där långsiktighet och kompetens i arbetet kan säkras, t ex Konstfrämjandet Skåne. Plattformen utgör en slags förmedlingscentral för etablering av kontakter mellan aktörer på bild och formområdet i Skåne och skola/kommun; som knyter samman nätverk, informerar och lyfter fram goda exempel. Satsningen omfattar en heltidstjänst. Plattformen bör också ha tillgång till en lämplig lokal, gärna publikt tillgänglig med utställningsmöjligheter och utrymme för seminarier och möten/sammanträden.

Utöver organisationsförslaget förordar vi även en form av subventionssystem med fria medel: något som hittills saknas för bildkonst och formområdet men är etablerat för andra konstformer i regionen. Subventionen kan bidra till att styra in och kvalitetssäkra kompetens kring bild- och formområdet i direkt samverkan med skolan.

Februari 2012

Konsthantverkscentrum, Konstnärscentrum Syd, Konstfrämjandet Skåne

Några röster från bild- och formkonstnärer:

”

Det har känts nyttigt och kul att möta ungarna. Att man går in som konstnär och inte som pedagog. Göra nytta för lärarna också. Dom får också en kick.

Ja, jag skulle gärna delta i Skapande skola-projekt. Men man måste veta att det finns något slags system eller nåt, kring en satsning då, så att man inte behöver dra det hela från början. Det tar för lång tid att sätta igång då.

Jag har inte tänkt så mycket på Skapande skola, men blir väldigt inspirerad av att läsa om genomförda projekt, tror det var på Kulturrådets hemsida som jag hittade länkar om det. Ser många idéer och inser att det kan vara högtflygande projekt – om man bara får rätt hjälp.

Jag har försökt i över ett år, men inga kommuner är intresserade. Försörjningsmöjligheten lockar och jag har tidigare erfarenhet av att arbeta med barn och unga.

Om jag samarbetade med någon institution, eller om jag hade ett konstprojekt där jag såg att barn och unga skulle kunna tycka det var intressant, skulle jag gärna jobba med Skapande skola.

”

Några röster från kommuntjänstemän och konstpedagoger:

”

Vi anlitar vår konstpedagog som är väldigt duktig, det är fullt tillräckligt. Hon genomför både visningar och workshops. Vi använder kommunens egna resurser så långt vi bara kan. Det är en målsättning.

Vi känner att det måste till en annan pedagogisk metodik för formområdet, det saknas nästan helt. Vi jobbar med helt andra frågeställningar och processer än bildkonsten.

Jag tror på Skapande skola som idé, men det kräver mer resurser än man kanske tror. Som konstpedagog önskar jag att man kunde gå mer på djupet i projekten. Det som krävs för kvalitet är tid: till dialog och planering, mindre grupper och tid för utvärdering. Det blir ofta för komprimerat.

Ofta vet inte lärarna vad de vill ha eller vad de kan få. Dom vill göra något och vänder sig till oss pedagoger för att få råd. Det är vårt jobb att göra verksamheten tillgänglig, så då hjälper vi till. Ibland blir det så att vi gör hela projektbeskrivningen. Många lärare är inte vana att söka pengar. Och annars skulle barnen på just de skolorna inte få del av de möjligheterna. Det blir ju också orättvist.

En webbplats för info, idéer, råd med mera skulle vara en enorm fördel.

”

INNEHÅLLSFÖRTECKNING:

Inledning

Region Skåne är uppdragsgivare	6
Ändamål: frågeställningar och avgränsning	6

DEL 1: Kartläggning

1. Skapande Skola	7
--------------------------------	----------

1.1 Bakgrund	7
---------------------------	----------

Utvidgad kultur i skolan

Den allvarsamma leken

1.2 Så fungerar Skapande Skola	8
---	----------

En huvudman: En ansökan

Skapande Skola – vision som kräver stöd!

Översökt bidrag med små marginaler för kulturutövarna

2. Bild och formkonstnären	10
---	-----------

2.1 Den professionella dimensionen	10
---	-----------

Utökad kompetens för bildkonstnärer i skolan

Konstnärers generella arbetsvillkor

2.2 Bild och formkonstnärer i Skåne – om Skapande skola	11
--	-----------

Fragmentarisk kunskap

Upplevda problem

Stöd och resurser som efterfrågas

3. Organisationer, nätverk och resurser	13
--	-----------

3.1 Medlemsorganisationer och intresseföreningar	13
---	-----------

<i>Politiska organisationer .....</i>	<i>13</i>
---------------------------------------	-----------

<i>Centrumbildningarna .....</i>	<i>14</i>
----------------------------------	-----------

<i>Intresseföreningar .....</i>	<i>16</i>
---------------------------------	-----------

3.2 Övriga främjande aktörer	18
3.3 Publika och förmedlande kanaler	20
3.4 Utbildning och forskning	21
4. Skolans huvudmän i Skåne – om Skapande skola	22
Oklart begrepp	
Interna resurser i projekten	
Fördelar och nackdelar?	
Hur organiseras Skapande Skola i kommunen?	
5. Kartläggningens slutsatser	23

DEL 2: Organisationsförslag

En plattform för Skapande skola – bildkonst och form i Skåne	26
1. Inledning	26
2. Syfte	26
3. Funktioner	26
4. Organisationsstruktur	28
5. Genomförande	28
6. Ytterligare insatser och kvalitetssäkring	29
REFERENSER: kontakter informationsinsamling	31
BILDFÖRTECKNING OCH GENOMFÖRANDE	33
BILAGOR	34
1. Förslag till kostnadsbudget organisation, år 1 och 2	
2. Bild och formkonstnärer: sammanställning svar strukturerade telefonintervjuer (kapitel 2)	
3. Huvudmän: sammanställning svar strukturerade enkäter och telefonintervjuer (kapitel 4)	

Inledning

Region Skåne är uppdragsgivare

Region Skåne är fr o m 2011 en del av den nya kulturpolitiken med ökat samspel mellan politiska nivåer (stat, region och kommun) enligt den s k samverkansmodellen. Den vägledande kulturplan arbetas fram i dialog med kommunerna och det fria kulturlivet. I Kulturplanen (2011-2012) framkommer att:

Kommunerna har i samverkansdialogen uttryckt ett behov av att utveckla förvaltningsövergripande samordning av Skapande skola./.../ Skolorna behöver stöd för att hitta de professionella kulturutövarna och regionens roll kan vara att kvalitetssäkra utbudet (s 38).

I Region Skånes kulturplan 2011-2012 (s 27) står det vidare:

”Konstruktionen kring Skapande skola tenderar att ha minskat arbetsmarknaden för fria grupper, vilket står i motsatsförhållande till avsikten med detta insatsområde. Möjligheterna är små för konstnärer inom bild och formområdet att kontakta skolorna och befintliga konstorganisationer är inte vana vid att agera kontaktyta mellan den enskilda konstnären och skolan.”

Sedan *Handlingsplan för bildkonst* genomfördes (2005-2006, Region Skåne, Malmö Stad och representanter för det fria konstlivet) fortgår arbetet med att tydliggöra och stärka infrastrukturen kring området i regionen. *Skapande Skola – bildkonst och form i Skåne* är ett av sex deluppdrag genomförs inom ramen för det extra anslag som Region Skånes kulturnämnd tilldelat området under 2011 – 2012.

Ändamål: frågeställningar och avgränsning

”De tre organisationerna [Konsthantverkscentrum Skåne, Konstnärscentrum syd och Konstfrämjandet Skåne] ska med fokus på konstnärernas arbetsmarknad och villkor ta fram förslag på hur professionell bildkonst och form på ett strukturerat sätt kan bli en tydligare del av Skapande skola genom att tillgängligheten till professionen effektiviseras och underlättas. Organisationsförslaget ska visa på hur konstorganisationer och konstfrämjande organisationer i samverkan kan bli en starkare länk mellan konstnärer och skolan, med fokus på Skapande skola. (ur delegationsbeslutet)

Vi har ställt oss följande frågor som utgör själva kartläggningen (del 1), vars slutsatser ligger till grund för organisationsförslaget (del 2):

1. Vad är Skapande skola och hur fungerar det i stora drag?
2. Hur arbetar bild och formkonstnärer – hur ser behov och önskemål ut för att de ska nå ut med sin kompetens i skolans värld?
3. Hur arbetar organisationer, nätverk och kompetenser inom bildkonst och formområdet i Skåne med Skapande skola idag – vilka resurser och stöd finns att tillgå?
4. Hur organiseras Skapande skola i kommunerna; hur etableras kontakter med bild och formområdet och vilka önskemål framförs?

Den huvudsakliga avgränsningen är gentemot kommunerna: vi har t ex inte varit i direkt kontakt med skolorna – rektorer, lärare eller elever, eftersom vi har haft tillgång till material från Centrumbildningarnas referensgruppssamtal med skolpersonal från 2011.

DEL 1: Kartläggningen

1. Skapande Skola

I nedanstående framställning ges en övergripande bakgrundsinformation kring Skapande skola och hur det fungerar praktiskt.

1.1 Bakgrund

Många skolor arbetar sedan länge med skapande arbete och estetiska lärprocesser men utgår sällan från uppsatta mål eller krav på uppföljning. Samtidigt visar rapporter att barns och ungdomars möjligheter att själva få skapa och delta i det kulturella livet skiljer sig kraftigt. Skolan har, som ingen annan del av samhället, förmåga att nå ut till alla - oavsett familjens resurser eller bakgrund. När man arbetat med skapande och konstnärlig verksamhet i skolan har det pedagogiska uppdraget berikats och förstärkts (från Regeringskansliets hemsida: www.sweden.gov.se/sb/d/1897/a/88180).

Betänkande formulerat av EU 2009:

"EU-parlamentet anser att konstämnen bör vara obligatoriska i utbildningsprogrammen på alla utbildningsnivåer så att en demokratisering av tillgång på kultur främjas."

Utvidgad kultur i skolan

Att utveckla kulturen i skolan är mångas ansvar. Stöd till skolprojekt finns att söka från olika håll: regionalt, kommunalt, via främjandeorganisationer, bibliotek, osv. År 2008 startade regeringen Skapande skola i syfte att stärka arbetet med kultur i skolan. Skapande Skola ges som ett statligt stöd för att utveckla skolornas samarbete med det professionella kulturlivet. Det är Kulturrådet som fördelar medlen. Skapande Skola är ett komplement till befintlig kulturverksamhet – en nationell satsning med möjlighet för skolan att utveckla sin verksamhet på flera plan: professionellt och organisatoriskt.

Från och med 2011 omfattar Skapande skola 150 miljoner kronor per år och riktar sig till hela grundskolan (till skillnad från att i starten endast varit avsedd för åk 7-9, under 2010 från åk 4-9). I regeringens budgetproposition för 2011 är barns och ungas rätt till kultur en av prioriteringarna för kulturpolitiken. En fortsatt utbyggnad av Skapande Skola planeras (Kulturrådets hemsida).

Den allvarliga leken

Skapande Skola betonar elevernas delaktighet som en möjlighet att erfara och använda sig av estetiska processer som en metod för lärande och kommunikation, det är olika sätt att utforska och uttrycka omvärlden och sig själv. Erfarenhet av konstnärliga och kulturella processer anses bidra till att utveckla de kompetenser som EU definierat som nyckelkriterier för livslångt lärande (EU rapport 2006/962/EG). I en föränderlig värld ställer framtidens arbetsmarknad ökade krav på öppenhet, flexibilitet, kommunikationsförmåga och kreativitet.

Entreprenöriella initiativ för hållbar utveckling pekas också ut som central utvecklingsfaktor för tillväxten inom EU. Sett ur ett vidare perspektiv kan Skapande skola även förstås mot bakgrund av en global ekonomisk verklighet - en nationell satsning som sker i samverkan på nordisk och europeisk nivå för att stärka samhällenas konkurrenskraft. Idag omsätter den kulturella och kreativa sektorn mer pengar än både bil och IT-industri (EU-rapport, KEA 2006/Ulla Wiklund).

1.2 Så fungerar Skapande Skola

Syftet med Skapande skola är att bidraget ska medverka till att:

- 1) kulturella och konstnärliga uttryck långsiktigt integreras i årskurs 1–9 med utgångspunkt i skolans kulturuppdrag enligt gällande läroplan och FNs barnkonvention.
- 2) öka den professionella kulturverksamheten för och med eleverna, så att tillgången till kulturens alla uttrycksformer och möjligheterna till eget skapande ökar.
- 3) komplettera och utvidga befintlig kulturverksamhet i skolan.
(från Kulturrådets hemsida: www.kulturradet.se/sv/bidrag/skapandeskola/Detaljerad-information)

Bidrag kan sökas för:

- Inköp av *professionell* kulturverksamhet.
- Insatser som främjar *elevernas eget skapande*.
- Insatser som främjar *långsiktig samverkan* mellan skolan och kulturlivet.

En huvudman: En ansökan

Bidraget Skapande Skola söks och redovisas årligen av den *skolhuvudman* som ansvarar för det offentliga skolväsendet på kommunal nivå eller för de fristående skolorna. Endast en samlad ansökan per år och per skolhuvudman får lämnas in. I ansökan ska följande information finnas med:

- 1) vilka insatser som planeras,
- 2) målgrupp och antalet elever som beräknas nås av insatserna
- 3) budget med listade kostnader (där max 20% får motsvara materialkostnader)

En övergripande strategi- och uppföljningsbar *handlingsplan* ska bifogas till ansökan. Handlingsplanen ska utarbetas i *dialog* med *eleverna*. Kulturrådet handlägger ansökningarna och ser gärna att samtliga elever i de relevanta årskurserna nås av insatserna, liksom projekt som involverar dimensioner av mångkultur, genus och särskoleelevers medverkan (från Kulturrådets och Regeringskansliets hemsida).

Efter beviljad ansökan kontaktar skolan den eller de kulturaktörer de önskar samarbeta med. Initiativet till ett projekt kan dock komma från enskilda kulturutövare, men förutsätter då att ansökan sker i samverkan med skola/kommun.

Kulturrådet beviljar bidragen och har en informationssajt om Skapande Skola där man kan läsa aktuell information, ladda ner ansökningsblanketter och få vägledning. Ansökan görs i februari och besked om beviljat anslag kommer under våren kring april-maj för genomförande under kommande läsår. Slutredovisningen ska lämnas in året därpå.

Skapande Skola – vision som kräver stöd!

Skapande Skola innebär möten mellan olika världar, något som förutsätter medvetenhet och tydlighet kring roller, processer och målbilder: Vad är det som ska ske och vad är syftet? Skapande Skola vidgar begreppen kring yrkesidentitet och kompetensområden och har ofrånkomligt skapat frågor inom såväl skolans värld som kulturutövarnas.

Parallellt görs mycket för att bygga upp stödstrukturer av kontaktnät, erfarenhet och kunskap kring satsningen Skapande skola. På olika nivåer (stat, region, kommun) prövas nu olika modeller för att utveckla och underlätta arbetet med Skapande skola projekt. Åtskilliga föreläsningar, seminarier, informationsträffar, rapporter och utvärderingar bidrar med en rad mer eller mindre generella "verktyg". *Handbok för planering av kulturprojekt i skolan*, som är framtagen av Västra Götalandsregionen är ett exempel rymmer processbeskrivning, mallar och check-listor, med konkreta tips och råd. Flera kommuner och regioner har också upprättat informationsportaler i

olika omfattning i syfte att underlätta informationsutbyte kring Skapande skola. Ett sådant exempel är *kulan.se* inom Stockholms stad där regionala kulturaktörer kan koppla upp sig i ett nätverk. *Kulturkatalogen Väst* är Västra Götalandsregionens gemensamma web-plats för kulturaktiviteter riktat till barn och unga.

Inom kommun eller region/landsting är ansvaret för Skapande skola ofta förlagt till tjänstemän eller kulturpedagoger som i olika grad ansvarar för att utveckla projekt och tillhandahålla information eller förmedling kring området. Under 2011 genomförde *AF Kultur Media* en nationell kartläggning i de fyra regionerna utifrån en gemensam enkät och dialog med skolhuvudmän om Skapande skola. Resultatet i de olika regionerna (norr, syd, öst och väst) har bl a redovisats för det nationella branschorganet *Rådet för kulturarbetsmarknaden*. Sammanställningen visar bl a på att det finns seriösa satsningar med goda exempel, men tendensen är att det ges få och korta uppdrag till fria kulturutövare (Rapport redovisning AF Kultur Media Väst, Skapande skola).

Översökt bidrag med små marginaler för kulturutövarna

Skapande skolaprojekt är generellt översökta, dvs sökta belopp beviljas sällan fullt ut. Arvode och antal timmar för fria kulturutövare i projekten räknas då ner ner. Ett schablonmässigt antagande ger en fingervisning om hur små marginaler det rör sig om för genomförande av projekt för fria kulturutövare:

250 kr per elev (Kulturrådets uppgift, maj 2011), per klass om 30 elever = 7500 kronor.

Max 20 % omkostnader och material får räknas ifrån = 6000 kr.

Delat med rekommenderat timarvode ca 750 kr = 8 timmar projekttid per klass.

Tiden ska användas för planering och förberedelser, genomförande och utvärdering.

Kulturrådet har efter tre ansökningsomgångar fått i uppdrag att utvärdera och återrapportera till Regeringskansliet hur satsningen Skapande skola utfallit. Rapporten *En nulägesanalys av Skapande skola* lämnades i februari 2012. Den visar att Skapande skola har en positiv effekt för barn och unga, men att formerna för bidragets genomförande och fördelning har mer att önska. Arvodena till kulturutövare är låga och uppdragen korta. För att utveckla samverkan krävs engagemang och kommunalt ansvarstagande, samt ett kontinuerligt utbyte av kunskap och erfarenheter mellan skola och kultur (www.kulturradet.se/publikationer).

The screenshot shows the website for Kulan Stockholm, a platform for cultural and school activities. The header includes the logo and navigation links like 'Kulturutövare', 'Kulturpedagoger', etc. A search bar is present. The main content area features a search filter, a news article about an inspiration meeting, a calendar for September 27th, and an advertisement for theater producers. A welcome message is displayed at the bottom right.

Kulan Stockholms stad, ett exempel på hur en samlande mötesplats för kultur och skola byggs upp.

2. Bild och formkonstnären

I det här kapitlet beskriver vi övergripande ramarna för den professionella bild och formkonstnären, samt kort om hur yrkesgruppens arbetsvillkor ser ut. Vi sammanfattar också de intervjuer med bild och formkonstnärer i Skåne som utgör en del av kartläggningen.

2.1 Den professionella dimensionen

Frågan om kvalitet aktualiseras när konsten ska integreras i skolprojekt. Oavsett om initiativet till ett skolprojekt tas av konstnären eller skolan, krävs förståelse för konstens innehåll och konstnärens kompetens. Bild- och formkonst är idag mångfacetterad och sträcker sig bortom det materiella objektet. Konstnärsrollen och konstens arenor, där den visas och utförs har utvidgats till arbetsplatser, vård och äldreboende, affärer, gator och torg. En motsvarande utveckling finns inom samtida konsthantverk, design och slöjd. Konstnärens kompetens är därmed både praktisk och filosofisk.

I nuläget finns inte någon entydig definition eller certifiering för professionella kultur- eller konstutövare. För anslutning till någon av de ledande yrkesorganisationerna inom bildkonst och formområdet *KRO/KIF* och *Centrumbildningarna* (se nedan s 13) krävs examen från konstnärlig högskola eller medlemskap i parallell yrkesorganisation. I annat fall sker anslutning via externa referensråd som vid sin bedömning sammanväger yrkesmässiga meriter med konstnärlig verkshöjd. Bedömningen av sådana kriterier är relativa men etablerade som vägledande för kvalitetssäkring inom branschen, t ex vid anslutning till kollektivverkstäder, AF Kultur Media, utbetalning av utställningsersättning, o s v.

Många i denna mening professionella konstnärer väljer ändå att verka utanför de etablerade yrkesorganisationerna, genom andra former av mer eller mindre formella nätverk. Konstkonsulenterna i Sverige verkar därför bl a för att tydliggöra kriterierna för professionell konstnärlig kompetens för uppdrag som är finansierade med offentliga medel.

Utökad kompetens för bildkonstnärer i skolan

Steg in i skolans värld ställer nya krav på konstnärens roll. Skolprojekt styrs av kunskapsmål med utgångspunkt i barn och ungas lärande och utveckling. Konstnären ska därtill förhandla och administrera arvoden, planera och projektleda, genomföra och utvärdera. En rad sociala relationer involveras på olika nivåer: rektor, lärare, elever, osv.

Under 2010-2011 genomförde Västmanlands museum (i samarbete med Konstkonsulenterna i Sverige) en studie som från början undersökte hur det var möjligt att öka bildkonstnärernas delaktighet i Skapande skola projekt. Initiativet kom från en konstnärsgrupp som noterat att bildkonstnärerna var underrepresenterade i jämförelse med andra konstarter. Studien pekar ut behovet av fortbildning inom området och har utvidgats till samarbetsprojektet *Nationell kompetens för konstnärer i Skapande skola*. I dialog med bl a Konstfack (Institutionen för bildpedagogik) har förslag till kursplan för yrkesverksamma bildkonstnärer på högskolenivå (15p) tagits fram (Rapport om förstudie gällande nationell kompetens för konstnärer i skolan, 2011). Syftet är att stärka kompetensen i mötet med uppdrag inom skolans värld. Med motsvarande utgångspunkt arrangerade konstkonsulenterna i Norrland en *arbetsmarknadsutbildning* för yrkesverksamma bild- och formkonstnärer i samverkan med bl a AF Kultur Media våren 2011.

Konstnärers generella arbetsvillkor

Inom ramen för projektet *Nationell kompetens för konstnärer i Skapande skola* genomförde KRO/KIF en enkät (2011) för att undersöka intresset för en fortbildning med inriktning mot konstnärlig verksamhet inom skolan. Av 922 svar är 66% direkt positiva till att bredda sin kompetens inom området. Många vittnar samtidigt om svårigheter att genomföra en fortbildning eller att medverka i skolprojekt.

Inkomstnivån är dokumenterat låg för yrkesverksamma bild och formkonstnärer. Många arbetar med s k brödjobb som ligger utanför den konstnärliga kompetensen för att finansiera privata levnadsomkostnader. I studien *Enkät om konstnärers förhållande* (KRO/KIF, 2008) vittnar drygt 50% om att deras huvudsakliga taxerade inkomst inte kommer från deras konstnärliga verksamhet. Det är därför högst förståeligt att det kan vara svårt att praktiskt genomföra en fortbildning eller utveckla och sälja in projekt mot skola och kommun. Villkoren för att det ska fungera är framförhållning och kontinuitet i uppdragsmöjligheterna. Ersättningen måste också svara mot den reella tid som läggs ner: planering, möten, restid, genomförande och utvärdering, något som kan vara svårt att överblicka och beräkna.

Å andra sidan visar undersökningen (KRO/KIF, 2008) att bild och formkonstnärer är den grupp bland kulturutövarna som har högst andel egenföretagande (70 % övervägande enskild firma). Förutsättningar är därmed goda för att anlitas på uppdragsbasis i t ex skolprojekt.

2.2 Bild och formkonstnärer i Skåne - om Skapande skola

Nedan sammanfattas 30 strukturerade telefonintervjuer med ett antal bild och formkonstnärer i Skåne med geografisk spridning. En del är anslutna till centrumbildning eller KRO/KIF, andra inte. Frågorna som ställts tar sin utgångspunkt i kunskap, erfarenhet och behov av stöd kring medverkan i Skapande skola. *Intervjuerna redovisas längst bak i bilaga 2 med sammanställning av frågor och svar, samt medverkande konstnärer i referensförteckningen.*

Fragmentarisk kunskap

Många konstnärer känner inte till Skapande skola utan tolkar frågor om Skapande skola som frågor om kreativt arbete i skolans värld i största allmänhet. Lön och skolans engagemang verkar var de två faktorer som konstnärerna själva har svårast att påverka men har mycket stor betydelse för deras upplevelse och projektets resultat.

Ur intervjuerna framgår att flera av de tillfrågade konstnärerna har jobbat i olika projekt kopplade till skolan, som inte fått finansiering genom Skapande skola. Skapande skola är alltså bara en av många vägar att finansiera konstprojekt i skolan. Kontaktytorna kan se olika ut, t ex utsmycknings projekt, pedagogiska aktiviteter eller om organiserade möten mellan elever och konstnärer.

Informationen om Skapande Skola har konstnärerna fått från olika ställen; till exempel från kollegor, KRO, KHVC, KC Syd, facebook, radio, TV eller Kulturrådets hemsida.

Upplevda problem

Flera konstnärer menar att informationsarbetet har fungerat dåligt, att informationen inte nått ut eller att uppdragen redan varit fördelade. Konstnärerna känner en negativ spänning inför att ge avkall på sitt eget konstnärskap och sin egen vision för att passas in i skolans ramar. Detta verkar vara något som gör att vissa avstår från att jobba i skolor, man vill inte kompromissa med visionen.

Många tycker att de hade behövt en assistent eller koordinator, att en person inte räcker till för att driva ett Skapande skola-projekt. Behovet av stöd när det gäller uppstart, assistenter och bollplank är stort. Skolan har inte heller kompetensen att driva konstprojekt vilket leder till problem för konstnären, allt från förutfattade meningar om vad konst är till oförståelse inför arvode kan skapa

problem. Det är avgörande för projektet hur samarbetet med skolans personal fungerar. Det är angeläget att se över hur processerna kvalitetssäkras utifrån kulturutövarnas perspektiv; att den konstnärliga professionen, roll och kompetens stärks och utvecklas genom uppdragsmöjligheterna inom Skapande skola.

Stöd och resurser som efterfrågas

Arbetet ska vara stimulerande, konstnären måste få vara konstnär och inte pedagog. Det är bra när det uppstår ett givande möte mellan konstnär, elev och lärare – ”där samtliga kan få en kick! ”. Det finns enighet om att det behövs en organisation som kan stå bakom projekt med koppling till både skola/kommun och konstnärssamfund. Det behöver finnas ett system, ett ramverk, så att konstnären inte själv måste uppfinna och stå för hela processen. Innan projektets start måste det finnas möjligheter för möten där båda parter att kopplas samman efter intressen, till exempel utbudsdagar och informationsträffar.

Skolan måste vara engagerad i arbetet och får gärna bidra med en eller flera assistenter. All skolpersonal kan vara viktig för projektet, från rektor till vaktmästare. Det måste därför till bättre möjligheter för förankring på skolan. Konstnärer efterfrågar också mer flexibilitet från skolans sida. Det finns behov av en koordinator eller kontaktperson som kan handleda, kalla till möten och hålla i trådarna och som kan båda världarna. På frågan om hur konstnärerna vill söka information om Skapande skola efterfrågar många samlad information på en hemsida. Det är mycket viktigt att ersättning och arvode följer KROs riktlinjer.

”Självporträtt i smyckeform” workshop med lågstadielever under ledning av Ulrika Swärd, KHVC Skåne. Varför bär vi smycken idag? Vår konsumtionskultur bygger på att köpa färdiga lösningar och att skapa sin egen identitet i denna utbudsjungel kan vara komplicerat.

3. Organisationer, nätverk och resurser

Nedan redovisas en kartläggning bland de organisationer, nätverk och resurser som finns inom bildkonst och formområdet i Skåne: hur de verkar och kan bidra till att *förmedla, synliggöra och stärka möjligheterna* för området inom ramen för Skapande skola eller motsvarande skolprojekt i Skåne.

3.1 Medlemsorganisationer och intresseföreningar

Politiska organisationer

Det finns flera politiska organisationer som driver frågor inom bild och formkonstområdet, var för sig och i samverkan med KLYS.

KLYS

Konstnärliga och litterära yrkesutövares samarbetsnämnd (KLYS) är en paraplyorganisation som företräder de olika konstnärliga och litterära yrkesgrupperna och deras respektive medlemsorganisationer (16 olika) i frågor av gemensamt intresse. Hit hör bl a frågor om arbetsmarknad och kulturpolitik. Nya arvodesrekommendationer när det gäller arvoden och anställningsvillkor i samband med kulturarbetares medverkan i Skapande skola projekt är under utarbetning.

KRO/KIF

Konstnärernas riksorganisation och Föreningens Sveriges konsthantverkare och industriformgivare (KRO/KIF) företräder tillsammans ca 3200 medlemmar med uppdraget att förbättra den ekonomiska och sociala situationen för sina medlemmar. KRO/KIF är remissinstans i kulturpolitiska, skattetekniska och arbetsmarknadspolitiska frågor, samt arbetar även för att sprida kunskap om bild och formkonst. KRO/KIF fastställer årliga tariffer med rekommenderade miniminivåer för arvoden i olika sammanhang då konstnärer konsulteras eller medverkar (t ex föreläsningar, skissuppdrag, MU ersättning, o s v). Sedan drygt 10 år verkar KRO/KIF samordnat. Verksamheten finansieras i huvudsak genom medlemsavgifter och organiseras genom fem arbetande regionstyrelser.

KRO/KIF är i grunden positiv till Skapande skola med vissa förbehåll. Man efterlyser tydligare fokus på konstnärernas arbetsvillkor som är en fråga som man menar kommit i skymundan. Kritiken har också behandlat det faktum att kommunernas egna institutioner får del av Skapande skolabidrag då konstpedagogisk kompetens engageras i projekten istället för bild eller formkonstnärer. KRO/KIF kritiserar även att finansieringen till Skapande skola helt tas från Kulturdepartementet och inte delas med Utbildningsdepartementet. Våren 2011 genomförde KRO/KIF en enkät om Skapande Skola med koppling till förstudien *Nationell kompetens för konstnärer i Skapande skola* (se ovan). Intresset för Skapande Skola bland konstnärer och konsthantverkare är stort och med det behovet av vägledning och fortbildning. På regional nivå i Skåne har KRO/KIF inte tagit några initiativ med utgångspunkt i Skapande skola.

Svenska Tecknare

Svenska Tecknare organiserar yrkesverksamma inom ett brett spektrum av visuell kommunikation: illustratörer, grafiska formgivare, serietecknare, animatörer. Organisationen arbetar med att stärka och utveckla yrkesrollen för anslutna medlemmar och ingår i KLYS samverkan.

Svenska fotografers förbund

Svenska fotografers förbund (SFF) är på motsvarande sätt fotografernas politiska organisation som ingår i KLYS samverkan. Verksamheten innefattar allt från rådgivning i pris- och upphovsrättsfrågor, teknisk support till avancerad utbildning och anger riktlinjer för branschen.

Centrumbildningarna

De tolv centrumbildningarna - en för varje konstart - samlar de fria professionella kulturutövarna i Sverige och fungerar som en länk till kulturproduktion över hela landet. De olika organisationerna växte fram som en del av det radikala kulturklimatet under 60, 70 och 80-talen i syfte att stärka den fria konstens företrädare - professionella utövare utanför de etablerade konstinstitutionerna. Centrumbildningarna är en unik konstruktion för Sverige som visat sig framgångsrik (Nya landskap, En studie av centrumbildningarna på kulturområdet, Sven Nilsson 2002). Kulturrådet gjorde nyligen en genomlysning av Centrumbildningarnas verksamhet (hösten 2011) och konstaterar att de uppfyller sina uppdrag väl.

Centrumbildningarna representerar idag ca 8 000 professionella kulturskapare över hela landet och de besitter specialistkunskap om arbetsvillkoren inom de olika konstarterna. Kulturrådet fördelar anslag och uppdrar åt de olika organisationerna att tillvarata medlemmarnas intressen: främja konststartens ställning samt fungera som samarbetsorgan och kulturarbetsförmedlare inom respektive område (ur Kulturrådets grund för bidragsfördelning). Bild och formområdet är representerat av *Konstnärscentrum, Konsthantverkscentrum, Illustratörcentrum* och *Centrum för fotografi*.

Utökad uppdrag – samverkan kring Skapande skola 2010-2011

Under 2010 och 2011 har Centrumbildningarna tilldelats extra anslag från Kulturrådet för samverkan och förmedling inom ramen för Skapande skola. Det utvidgade uppdraget har resulterat i en samverkansgrupp med tolv Centrumbildningar representerade. En rad insatser har genomförts, allt i syfte att kartlägga och etablera Centrumbildningarnas roll som förmedlare och vägledare. Insatserna riktar sig såväl *utåt* mot skolvärlden och *inåt* mot de egna medlemmarna. Följande insatser har samordnats:

- En gemensam interaktiv mässmonter med fokus på Skapande skola: *Skolforum* 2010, 2011 i Stockholm, samt *Mötesplats Skola*, Göteborg 2011.
- Etablering av en gemensam hemsida för Centrumbildningarna och ett digitalt externt nyhetsbrev som vänder sig till skolan, samt en gemensam informationsfolder om Centrumbildningarna.
- Utveckling av ett gemensamt format för olika "projektblad" som riktar sig mot Skapande skola – inspirationspaket och konkreta prissatta projekt för respektive konstart och Centrumbildning.
- Referensgruppsmöten med utvärdering av behov bland företrädare inom skola och kommun. Utvärdering av gjorda satsningar med gemensam återkoppling till Kulturrådet.

I budgetpropositionen för 2012 är det extra anslaget till Centrumbildningarna borttaget. Med det upphör de satsningar och samordningsvinster kring Skapande skola som Centrumbildningarna tillsammans och varför sig byggt upp under två år. I en skrivelse till Kulturutskottet yrkar bl a KLYS på att regeringen istället långsiktigt bör stärka Centrumbildningarnas arbete som nyckelresurs för Skapande skola och de satsningar som görs inom kreativa näringar.

Centrumbildningarna har under två år (2010-2011) satsat på gemensam marknadsföring mot skolorna: t v mässmonter på Skolforum, informationsbroschyren 2012 samt t h det gemensamma formatet för presentation av kvalitetssäkrade projekt.

Konsthantverkscentrum - KHVC

Stiftelsen Konsthantverkscentrum (KHVC) instiftades 1990. Idag representerar KHVC över 800 professionellt utövande konsthantverkare över hela landet, varav närmare 150 i Skåne. Verksamheten drivs från Stockholm (huvudkansli), med kontor i Göteborg, Örebro och Malmö. KHVC verkar genom förmedling, coaching och utveckling av nya kontaktytor mellan dagens konsthantverk och dess publik, ofta genom samarbeten med andra aktörer: utställningar, mässor, marknader, event och fortbildningsinsatser.

Sedan 2010 finns en fast koordinator för vägledning kring Skapande skola. Under 2010 inventerades medlemmarnas intresse och kompetens för uppdrag mot Skapande skola. KHVC erbjuder sedan dess flera genomarbetade och kvalitetssäkrade projekt med olika inriktning (glas, smycke, keramik osv). Nya projekt tillkommer löpande och en spridning över hela landet eftersträvas. KHVC har även uppdraget att projektleda och samordna Centrumbildningarnas gemensamma mässtdeltagande, fr o m 2012 i direkt samverkan med Skolforum.

På KHVCs hemsida finns vägledning kring Skapande skola för både medlemmar och beställare inom skolans värld. KHVC anmäler information om sin service till kommunala portaler för Skapande skola, te x Kulan Stockholm stad och Malmö stads informationssida för Skapande skola.

Konstnärscentrum (KC) - KC-Syd

KC-SYD är en fristående organisation inom Konstnärscentrum (KC) och organiserar c:a 250 yrkesverksamma konstnärer i Skåne, Kronoberg, Kalmar och Blekinge län. Att förmedla och skapa arbetstillfällen för konstnärer är den viktigaste uppgiften för KC-SYD.

KC-SYD har som uppdrag att bistå kommuner och andra uppdragsgivare med information, förmedling och annat som berör konstnärlig gestaltning och konstnärliga projekt t ex inom Skapande skola.

KC-SYD medverkar i Centrumbildningarnas gemensamma satsning mot Skapande skola på nationell nivå. En arbetsgrupp med regional inriktning bildades 2011. På KC-SYDs hemsida finns information som riktar sig mot konstnärer och skola. KC-SYD har väl upparbetade informationskanaler till kommunerna i Skåne.

Illustratörcentrum

Illustratörcentrum organiserar yrkesverksamma illustratörer, serietecknare och grafiska formgivare i nära samarbete med den fackliga organisationen Svenska Tecknare. Illustratörcentrum informerar om och marknadsför 1300 medlemmar mot potentiella uppdragsgivare genom utställningar, samarbeten och

kataloger, varav 200 i Skåne. Illustratörscentrum samverkar med övriga centrumbildningar kring Skapande skola. En regional inventering av genomförda projekt, kompetens och intresse för medverkan i skolprojekt är planerad att genomföras i Skåne framöver.

Centrum för fotografi - CFF

Centrum för fotografi är en medlems- och intresseförening som verkar allmänbildande och kunskapsförmedlande med avseende på fotografisk bild, samt stödjer yrkesverksamma fotografer. Centrum för fotografi ansluter drygt 340 medlemmar varav en fjärdedel i Skåne. CFF ingår i centrumbildningarnas samverkan kring Skapande skola men har inte någon regional representation i Skåne.

Intresseföreningar

Kollektivverkstäder och ateljéföreningar

Konstnärernas Kollektivverkstäder (KKV) är öppna för yrkesverksamma konstnärer och konsthantverkare. Verkstäderna utgör ett viktigt komplement till den egna ateljén eller helt enkelt den enda möjligheten att kunna arbeta professionellt inom sin speciella teknik. Kollektivverkstäderna är medlemsorganisationer som får stöd från flera offentliga nivåer: kommun, region och stat. Kollektivverkstädernas nationella organ KKV-Riks organiserar 15 av landets kollektivverkstäder. I Skåne finns flera kollektivverkstäder med olika inriktning: textil, grafik, monumental, digital/media.

Kollektivverkstäderna i Skåne har en viss kontaktyta med skolan och det är tydligt att de kan fungera som en resurs inom ramen för arbetet med skolprojekt i Skåne. Man är direkt positiv till att på plats visa verkstäderna eller genomföra projekt med barn inom ramen för verkstädernas möjligheter. Vissa förbehåll dock med hänsyn till gruppstorlek och säkerhet. Kollektivverkstädernas nätverk med yrkesverksamma konstnärer utgör också en mötesplats för att bygga kunskap kring området. Man har hittills inte informerat om eller fungerat som förmedlande länk mellan skola och anslutna medlemmar.

Parallellt finns det också ett flertal ateljéföreningar i Skåne, i olika omfattning och med olika bakgrund. I anslutning till dem kan finnas gemensamma arbetsytor och utställningsrum som kan engageras på motsvarande sätt.

Konstrundor och konsthantverkskooperativ i Skåne

Det finns idag sex etablerade konstrundor i Skåne. Konstrundorna är medlemsdrivna föreningar som på olika grunder ansluter professionella och publikt inriktade konstnärer och konsthantverkare. De olika föreningarna har tillsammans flera hundra medlemmar. Föreningarnas syfte är att årligen arrangera samlingsutställningar och samordna öppna ateljéer i samband med konstrundor runt om i Skåne.

Det framgår i kontakten med de olika konstrundorna att det finns vissa kontaktytor med skolor i det lokala området, dock inte inom Skapande skola. Det gäller främst elevbesök hos konstnärer och specialguidade konstrundor för skolklasser. En del föreningar har förmedlat kontakter på förfrågan om konstnärer från skolor. Man önskar mer information om Skapande skola och är generellt positiva till att förmedla information, samt även involveras i projekt i samarbete med skolor.

I Skåne finns även sex kooperativa butiker med galleriverksamhet för konsthantverkare, designer och slöjdare. Butikerna drivs i huvudsak av medlemmarna som utifrån olika kriterier väljs in i föreningen. Konsthantverkskooperativen som växte fram under 70- och 80-talen har en väl inarbetad struktur. De utgör en fungerande samverkans- och marknadsplats mellan yrkesverksamma konsthantverkare.

Designer i Skåne - DISK

DISK är en relativt ung ideell medlemsförening och nätverksplats som arbetar gränsöverskridande inom formområdet. DISK vänder sig till alla professionella designers verksamma i regionen och ansluter idag industridesigner, arkitekter, modedesigner, grafiska designers, möbeldesigners, trädgårdsdesigners, textildesigners, inredningsarkitekter osv. Hemsidan som riktar sig till näringsliv, media och allmänhet presenterar medlemmarnas portfolios, men utgör även en plattform för designers emellan. DISK har goda informationskanaler och representerar ca 120 medlemmar med tyngdpunkt i Malmö-Lund regionen.

Svenska konstnärsförbundet - SK

Svenska Konstnärsförbundet är en politiskt obunden intresseorganisation för yrkesverksamma konstnärer som verkar för att förbättra arbets- och levnadsvillkoren för konstnärerna på avtalsområdet. Organisationens verksamhet är nationellt indelad i fyra distrikt och finansieras genom medlemsavgifter. Svenska konstnärsförbundet Södra distrikt har 150 medlemmar. Man har hittills inte informerat om Skapande skola och inte heller förmedlat några kontakter.

Skulptörförbundet

Skulptörförbundet är en ideell intresseförening med yrkesverksamma skulptörer från hela Sverige. Målsättningen är att öka intresset för skulptur och offentlig konst. Skulptörförbundet har inte arbetat med information eller förmedling kring Skapande skola men utgör ett nätverk med överblick och specialistkompetens kring sitt område.

Skapande skola projekt Centrumbildningarnas programutbud: FRÖ, fullskaligt arbete med växtinspirerade skulpturer av återbruksmaterial lett av Jukka Värelä i Lund, KC-SYD

3.2 Övriga främjande aktörer

Konstfrämjandet

Konstfrämjandet grundades 1947 som en del av folkrörelsen i Sverige med uppgiften att nå alla människor med konst och konstbildning av hög kvalitet. Ambitionen var att ge konsten en given plats i samhället men även att ge konstnärer drägligare villkor. Konstfrämjanden finns idag i tio distrikt runt om i landet. Konstfrämjandet Skåne är en ideell förening med säte i Malmö som arbetar med att sätta fokus på konsten i Skåne. Konstfrämjandet vill vara en självklar aktör när det gäller att förmedla och underlätta i mötet mellan konsten och dess mottagare och gör det genom att erbjuda konstutställningar till arbetsplatser, skolor, sjukhus och genom att satsa på projekt i det offentliga rummet. Konstfrämjandet Skåne erhåller sin huvudsakliga finansiering till grundverksamheten från Kultur Skåne och Malmö stad.

Konstfrämjandet i Skåne driver en rad skolprojekt runt om i regionen inom ramen för projektet *Konst i Skolan*, som dock inte finansieras genom anslag från Skapande skola. Konstfrämjandet är istället beroende av att söka alternativ finansiering för varje projekt som genomförs. Konstfrämjandet driver också ett projekt sedan 2004 med konstutställningar på äldreboenden i Skåne som främst finansieras av regionen.

Konstfrämjandets plattform Konst i skolan genomförde ett projekt med elever på Örtagårdsskolan i Malmö under ledning av Kristian Körner, 2010. Workshopen resulterade i Diskmonstret, en installation med krossat och sammanfogat porslin, bestick och disktrasor.

SVID – Stiftelsen svensk industridesign

SVID arbetar för att företag, organisationer och offentliga verksamheter ska bli medvetna om designens betydelse som konkurrensmedel, och för att de ska integrera designmetodik i sina verksamheter. Man stödjer även utbildnings- och forskningsinsatser inom designområdet och förmedlar kontakter. SVID finns över hela landet med lokalkontor i Malmö. Finansieringen sker i huvudsak via ett årligt basanslag från Tillväxtverket.

SVID i Skåne fungerar gärna som resurs vid idéutveckling kring projekt inom design och arkitektur utifrån olika perspektiv. SVID har bl a i samverkan med den ideella organisationen EIDD - Design för alla/Sverige och Form Design Center i Malmö, initierat projektet *Plats för kunskap* med fokus på skolans värld. Projektet omfattade bland annat dialog med skola och lärarutbildning, seminarier, studiebesök, workshops och så småningom en utställning och ett byggprojekt med renovering av ett antal skolor i Malmö.

Form/ Design Center

Form/Design Center drivs sedan flera decennier av Svensk Forms regionalförening i Skåne, idag med stöd från Malmö Stad och Region Skåne. Uppdraget är att stimulera och spegla designutvecklingen i regionen och i Sverige, men också skapa engagemang och kunskap om design och dess betydelse för vår omgivning och vardag. Årligen visas ett tjugotal utställningar om industridesign, konsthantverk, möbel- och textildesign, arkitektur och stadsutveckling, mode, grafisk formgivning och illustration. Form/Design Center arrangerar även föreläsningar och debatter och är en arena för möten och utbyten mellan formgivare, allmänhet, forskning och näringsliv.

Form Design Center är en publik och professionell plattform med ett brett etablerat nätverk inom formområdet. Man har idag inte arbetat specifikt med Skapande skola projekt, men tar emot klasser för visning av pågående utställningar efter förfrågan. En förutsättning för vidgat samarbete med skolan är att det finns en uttalad pedagogisk kompetens knuten till verksamheten, något man ser över genom en pågående förstudie kring metodutveckling inom form och designpedagogik samt hur den kan stimuleras i regionen.

Skånes hemslöjdsförbund

Hemslöjdskonsulenterna i Skåne arbetar för att synliggöra dagens slöjd regionalt genom utställningar, evenemang och projekt. De fungerar som rådgivare, igångsättare och inspiratörer för ”nyckelpersoner” såsom lärare, professionella slöjdare och aktiva inom hemslöjdsföreningar, som sprider kunskapen vidare. Skånes hemslöjdsförbund är huvudman för de fem läns hemslöjdskonsulenterna samt även de ideella slöjdföreningar som finns runt om i Skåne. Uppdragsgivaren för konsulenternas verksamhet har överförts från nationell nivå (Nämnden för hemslöjdsfrågor) till Region Skåne.

Hemslöjdskonsulenterna i Skåne har hittills inte involverats direkt i Skapande skola projekt. Ett stödmaterial med riktlinjer hur konsulenterna kan jobba med Skapande skola regionalt är under utarbetning av den sk rikskonsulenten. Skånes hemslöjdsförbund erbjuder slöjdhandledarutbildning för verksamma som arbetar med barn genom lokala Slöjdklubbar (7-14 år).

Konst på plats, Skapande skola projekt under ledning av Backa Carin Ivarsdotter, KHVC

3.3 Publika och förmedlande kanaler

I kartläggningen ingår kontakter med en handfull utställningsplatser och kommunala institutioner med publik verksamhet. Syftet har varit att ta reda på vilka kontaktytor som finns med skolprojekt och i synnerhet Skapande skola. *De kontakter som tagits med pedagoger och kultursamordnare, finns upptagna i referenslistan längst bak.*

Kommunala resurser

Det framgår tydligt att kultur- och konstpedagoger har fått en betydelsefull roll för tillämpningen av Skapande skola. Deras kompetens och nätverk tas i anspråk för utveckling av projekt och de ingår ofta i samverkansgrupper kring Skapande skola. Inte sällan är de inom ramen för sin befintliga tjänst direkt engagerad med att skriva ansökan, koordinera kontakter eller genomföra inslag i själva projektet. Det förekommer även att konstpedagogen bistår lärarna med handledning inför projekten. Generellt är de positivt inställda till Skapande skola, men efterlyser bättre samordning och resurser till mer genomarbetade projekt med mindre elevgrupper.

Externa bild- och formkonstnärer uppges mer sällan anlitas i projekt i jämförelse med kulturutövare som inte finns representerade inom de kommunala verksamheterna, t ex författare, skådespelare/dramapedagoger eller dansare/danspedagoger. För bildkonstprojekt upplevs kompetens finnas tillgänglig genom konstpedagogen som parallellt ofta är bildkonstnär. Målsättningen verkar vara att så långt det är möjligt engagera kommunens egna kulturpedagogiska resurser i Skapande skola. Uppgifter som vi fått vittna om att engagerade timmar och relaterade kostnader i projekt internfaktureras. En utvidgad granskning av omfattningen av ett sådant tillvägagångssätt och dess problematik ryms dock inte inom ramen för den här kartläggningens frågeställning.

Det är också tydligt att projekt med inriktning mot formområdet är sällsynta. Pedagogisk metodutveckling inom formområdet efterlyses. En viktig förutsättning för utveckling av skolprojekt med inriktning mot design, arkitektur, konsthantverk och slöjd är förståelse för områdets och de olika disciplinernas grundläggande frågeställningar.

Konstföreningar i Skåne

I Skåne finns 44 skollmänna konstföreningar (Sveriges konstföreningar) med ändamål att driva eller genomföra programinslag på offentliga utställningsplatser, ofta i mindre kommuner.

Konstföreningarnas ursprung är i grunden konstbildande med syftet att väcka intresse, förmedla kunskap och dialog kring konstnärliga uttryck. Konstföreningarnas verksamhet utgör en betydande publik kontaktyta med bild och formkonsten och är ett forum för konstens grundläggande frågor och processer, något som även konstnärsdrivna skolprojekt tangerar. Även om det verkar finnas en öppenhet för att visa skolprojekt är det hittills ingen konstförening som i vidare mening samverkat med Skapande skola i Skåne. Det finns dock genomförda exempel från andra delar av landet.

AF Kultur Media Syd

För professionella kulturutövare med yrkesutbildning eller lång erfarenhet finns en rikstäckande specialarbetsförmedling som omfattar *bild och form, scen, musik och media*. Den rikstäckande verksamheten är indelad i fyra regioner: Nord, Väst, Öst och Syd (Skåne, Blekinge, Småland). AF Kultur Media coachar kontakter mellan uppdragsgivare och fria professionella kulturutövare, via en förmedlande handläggare eller via *Kultur och nöjesbanken* respektive *Bildbanken*.

Under förra året genomförde AF Kultur Media Syd insatser för att marknadsföra sin kompetens mot de huvudmän som beviljats Skapande skola i Skåne. Kontakterna möjliggjorde både informationsinsamling utifrån en enkät och dialog kring behov och önskemål. Arbetet genomfördes av AF Kultur Media över hela landet och har rapporterats. Resultatet omfattar alla konstarter och är vägledande för AF Kultur Medias fortsatta arbete. Slutsatsen är att kommunerna i Skåne arbetar väldigt olika. Tendensen är också att fria kulturutövare mer sällan anlitas eller involveras i processen till förmån för interna resurser, och att de uppdrag som ges är korta.

Frågan om slit och släng undersöks genom konsten i ett projekt under ledning av Paula Lindblom, konstnär och pedagog, medlem i KHVC. Vad konsumerar vi och vad blir över? Vad kan vi göra av skräp?

3.4 Utbildning och forskning

Skapande skolas målsättning är att erbjuda ett bredare kulturutbud för barn och unga, nya former av samverkan mellan skola och kulturliv, samt utveckling av alternativa pedagogiska metoder. För mer djupgående kunskap om effekterna av Skapande skola krävs forskning, t ex: På vilket sätt kan processerna i konstprojekt tillsammans med barn och unga inverka på den konstnärliga praktiken? Sker det någon pedagogisk metodutveckling inom ramen för bildkonst och Skapande skola? Hur genereras ny kunskap inom området?

Konsthögskolan i Malmö och Konstnärliga forskarskolan, Lunds universitet kan hittills inte presentera någon som i sin forskning eller examensarbete belyst processer eller resultat mellan den fria konstens möte med barn och unga i skolan.

Läroutbildning vid Malmö högskola har anknytning till området via kursen *Kultur medier och estetik* där flera estetiska ämnesinriktningar finns representerade, bl a visuell bild. Det finns en medvetenhet om behovet av att understödja och utforska övergripande lärprocesser som integrerar kärnämnen och estetiska ämnen. Det är frågeställningar som regelbundet återkommer som uppsatsämne, medan det har visat sig svårare att söka forskningsanslag för detsamma. Å andra sidan är det idag stort fokus på entreprenöriellt lärande. Intresset är därför stort för att komma i kontakt med och följa upp praktiska tillämpningar och goda regionala exempel från skolprojekt med t ex bildkonst och form, då det kan bidra till att öka intresset och möjligheterna för forskning kring området.

4. Skolans huvudmän i Skåne - om Skapande skola

Här nedan följer en sammanfattning av kontakter med kommunernas representanter (kulturtjänstemän) för Skapande skola i Skåne och företrädare för privatskolor i Malmö. Samtliga kommuner i Skåne, Malmös olika stadsdelar och privatskolor i Malmö har fått ett enkätutskick och ett antal telefonintervjuer har genomförts. Enkät svar och intervjuer redovisas i bilaga 3 längst bak.

Skapande skola i Skåne i siffror

Flertalet av Skånes 33 kommuner har beviljats medel från Skapande skola:

2010 – 2011: 11,6 miljoner kronor (åk 4-9)

2011 – 2012: 18,9 miljoner (åk 1-9).

Beloppen skiftar stort mellan likvärdiga kommuner och stadsdelar samt mellan stad och landsortskommun. Vi har dock primärt önskat underlag för att analysera situationen för bild och formkonstområdet i Skåne: hur många projekt är sökta och vilka belopp? Statistiskt material från Kulturrådet är dock än så länge inte tillgängligt.

Bild och formkonst - oklart begrepp för kommunerna

Alla kontaktade kommuner känner väl till Skapande Skola. De flesta har haft bild och formprojekt men gränserna för vad som är bild och form är otydliga, t ex nämner flera kommuner film, foto och dans som exempel på bild och formkonst. Många använder även Skapande skola anslag till institutionsbesök som t ex Wanås, Moderna Museet i Malmö, Malmö Museum, m fl.

Interna resurser i projekten

Kommunerna använder ofta konstpedagoger och bildpedagoger som redan är anställda i kommunen. Ibland har konstpedagogerna en konstnärlig bakgrund. Några använder sig av bild och formkonstnärer för enstaka projekt. Kontakten med konstnärer som har lokal anknytning etableras mestadels genom personliga kontakter. Flera kommuner har kulturskolor och det verkar då som att Skapande skola medel gärna knyts dit.

Fördelar och nackdelar

Bildkonst och formprojekt aktiverar elevernas eget skapande. Kunskap i bild och form ses generellt som mycket viktigt. Att projekt inom bild och form kan utveckla elevernas sociala kompetens är väsentligt. Att stärka förståelsen och inläringen av andra ämnen i skolan genom bild och formprojekt ser vissa som självklart medan andra är mer tveksamma. Bildanalys, workshops, street-arts-projekt där eleverna kan arbeta praktiskt. Konstnärsbesök där eleverna besöker konstnärer och konstnärer skolan är det många som önskar.

Bildkonst och formprojekt kan vara svåra att få in i tidsplaneringen då projekten kräver mer tid att etablera med uppsökande av kontaktpersoner. Det uppges vara lättare att köpa in en teaterföreställning, ett färdigt paket, mer sällan är det problem med lokaler eller materialkostnader. Flera saknar långsiktighet i projekten. Fel projektledare/konstnär kan bli katastrof, konstnärers lämplighet måste kollas noga.

Hur organiseras Skapande Skola i kommunen – vilka behov?

Oftast är det kulturchefen/sekreteraren och kulturutvecklare eller liknande, samt skolledare som granskar förslagen. Representanter från kulturskolan kan också ingå i arbetsgruppen. Exempel fanns då en konstnär var konsulterad. Av största vikt anses det vara att samordna bild och form inom Skapande Skola, en webbplats med en central förmedlingspool likt Musik i Syd för färdiga projekt, info, idéer, råd m.m. "skulle vara en enorm fördel". En katalog eller folder ser flera som ett viktigt komplement eftersom det kommer otroligt mycket information via nätet.

5. Kartläggningens slutsatser

Nedan följer en sammanfattning av det som är framträdande i kartläggningens resultat.

Kunskapen har inte nått ut

Kartläggningen visar att det relativt sett finns en vag kunskap om satsningen Skapande skola bland de organisationer och nätverk som representerar bild och formområdet i Skåne. Uppdraget är dubbelriktat och resurser saknas för att erbjuda stöd till såväl enskilda konstnärer som att profilera det egna området kompetens gentemot skolorna. Centrumbildningarnas utvidgade insats kring Skapande skola har varit framgångsrik, medan de nätverk som byggts upp är i hög grad knuten till riksnivå/Stockholm. Parallellt finns regionala exempel på spetsprojekt inom bild och form. Det omfattande professionella nätverk som finns inom det regionala bild och formområdet behöver knytas samman och synliggöras.

Enskilda konstnärer efterfrågar information om och vägledning kring hur man utvecklar, initierar och genomför Skapande skola projekt.

Få kontaktytor mellan bild- och konstområdet och kommun/skola

Inom kommun och skola är kunskap och medvetenhet om Skapande skola påfallande hög och inställningen positiv. Kontakten med kommunerna i Skåne bekräftar att bild- och formkonstområdet inte gynnas i någon högre utsträckning genom Skapande skola. Okunskap om möjligheter inom bildkonstområdet i kombination med beprövad erfarenhet av andra kulturformer (teater, musik, film, författarbesök) verkar stå i vägen för satsning på projekt med bild- och formkonst i skolan. Formområdet är ytterligare underrepresenterat med ett stort behov av metodutveckling inom formpedagogik.

Kartläggningen vittnar om få etablerade kontaktytor mellan skolans värld och organisationer som representerar professionell bild och form i Skåne. Kontakter knyts i hög grad utifrån personlig eller lokal personkännedom, snarare än utifrån formell kompetens eller kvalitetssäkrat projektinnehåll.

Kommunal strategi

Kommunerna förfogar över olika resurser vad gäller möjligheten att samordna och utveckla kvalitativa konst- eller formprojekt. Kartläggningen visar att konst- och kulturpedagoger som är knutna till kommunal verksamhet verkar ha fått något av en nyckelroll som framgångsfaktor för satsningar på Skapande skola: dels genom utformning av projekt för ansökan, dels genom att internt anlitas för att genomföra bild- och formkonstprojekt med elever. Extern kompetens verkar involveras mer sällan för bild och formområdet än inom andra konstarter. Konsekvensen blir att Skapande skola medel förs över till kommunal verksamhet istället för till fristående aktörer inom bild- och formområdet. Detta bör dock vara föremål för en särskild granskning då en mer omfattande uppföljning av problematiken kring intern rekrytering och fakturering inte ryms inom ramen för den här kartläggningen.

Ökad medvetenhet, dialog och kvalitetssäkring

Kartläggningen visar tydligt att det saknas kunskap, om vart man vänder sig för information och en tydlig kontaktyta mellan kommuner/skola och olika nätverk av aktörer inom bild och formområdet.

En plattform med information, utbud och kontakter efterlyses, liksom möjligheten till personliga möten och dialog. I kartläggningen blottas även behovet av kvalitetssäkring i relation till Skapande skolas ändamål. Metodutveckling med synliggörandet av goda exempel på regional nivå är av stor vikt för att på sikt göra området bild och formkonst mer attraktivt och tillgängligt för såväl kommuner/skola och professionellt verksamma konstnärer.

"Tjejer har större handlingsutrymme.", kunde elever på Korsavadsskolan i Simrishamn konstatera. Med hjälp av foto och film utforska gränsen för det annorlunda i sin miljö. Projektet leddes av konstnär Mattias Kristerson genom Konstfrämjandet Skåne, Konst i Skolan 2010. Foto: Ystad Allehanda.

DEL 2: Organisationsförslag:

En plattform för Skapande skola – bild och form i Skåne

1. Inledning

Resultatet av kartläggningen och dess slutsatser har lett oss fram till följande förslag. Vi anser att det inom bild och formområdet saknas en plattform där skola och konstnär kan mötas. Den plattform vi föreslår ska vara en förmedlingscentral och arrangera kontakter mellan konstnärer och skola i Skåne. Den ska administrera en hemsida, bygga nätverk, arbeta med marknadsföring och konsultverksamhet, samt samverka med andra aktörer på bild och formområdet i Skåne.

Plattformen kräver tillgång till minst en heltidstjänst, dessutom behöver medel finnas tillgängliga för kortare eller längre projektarbeten, till exempel med dokumentation, information, utbildning och forskning. Den bör också ha tillgång till en lokal med utställningsmöjligheter och utrymme för möten och sammanträden. Plattformen bör organiseras av en förening eller institution med långvarig kompetens och erfarenhet av utåtriktat arbete inom bild och formområdet med bred förankring inom konstkivet i Skåne, t ex Konstfrämjandet i Skåne.

När vi i texten nedan nämner "Skapande skola" syftar vi uteslutande på Skapande skola – Bild och form. Efter förslaget presenterar vi också förslag på en rad andra insatser inom bild- och formområdet i Skåne som vi sett behov av under arbetet med informationsinsamlingen.

2. Syfte

Plattformens syfte är:

- 1) Att öka möjligheterna för alla aktörer inom Skapande skola att initiera Skapande skola-projekt.
- 2) Att skapa och synliggöra tillvägagångssätt för att driva Skapande skola-projekt.
- 3) Att fungera som en kontaktförmedling mellan konstnärer, skolor och kommuner.
- 4) Att verka som förmedlare av andra skolprojekt inom bildkonstområdet.

3. Funktioner

Plattformens funktion är att utgöra en förmedlande länk mellan aktörerna; skola, kommun och konstnär, samt även en bred publik. Den ska ha en stimulerande och motiverande roll. Plattformen ska synliggöra och förenkla processen för den som vill driva ett Skapande skola-projekt. Detta ska den göra genom att bygga och administrera en hemsida, skapa nätverk, arbeta med marknadsföring och konsultationer. Den ska också samverka med övriga aktörer och institutioner som arbetar med bild och form i Skåne.

Hemsida

Den mest synliga och centrala funktionen inom verksamheten är dess hemsida. Där ska det vara möjligt för alla aktörer inom Skapande skola – bild och form att gå in och få information specifikt riktad till dem. Konstnärer ska kunna gå in på sidan och läsa om hur de ska bära sig åt för att dra i gång ett projekt, vem som är lämplig att kontakta i varje kommun och vart man kan vända sig för att få stöd och inspiration. En skola ska kunna gå in och få information om vilka projekt som kan passa just dem, vem

de ska ta kontakt med i sin kommun och information om hur plattformen kan stötta skolan i arbetet med konstnären. Det bör finnas särskild information riktad till friskolorna. Kontraktsförslag med exempel på arvoden, material och andra kostnader ska finnas tillgängligt på hemsidan. På hemsidan ska det också finnas exempel på utförda projekt, förslag på paketmodeller och metoder. Hemsidan ska slutligen även fungera för skolprojekt som inte finansieras med anslag från Skapande skola.

Nätverkande, information och dokumentation

Ofta har skolorna dåligt med tid och om vi vill främja bild och form måste vi ha möjlighet att underlätta för skolorna att arbeta med konstprojekt. Ett sätt att skapa intresse och initiera projekt kan vara att komma ut till skolorna och ge intresserad skolpersonal möjlighet att vara med och bestämma hur det ska gå till rent praktiskt. Konstnärerna behöver få mer information. En stor brist är att många konstnärer inte alls känner till Skapande skola. Det bör tryckas kortfattade informativa foldrar med uppgifter om var man kan ta reda på mer. Skånska konstnärssammanslutningar måste kontaktas och erbjudas stöd i sitt fortsatta informationsarbete.

För att förmedla nyheter, kunskap och erfarenheter bör utförda projekt dokumenteras och presenteras i olika former. Till exempel genom utställningar, via nätet, seminarium, och föreläsningar. Offentliggörande av projektens resultat kan locka nya konstnärer och skolor och höja status på verksamheten.

Utställningar och presentationer

Det ska finnas möjlighet att låna utställningslokal eller få hjälp med kontakter för att publikt redovisa och ställa ut resultaten av de olika projekten.

Avtal

Plattformen tar fram mallar för avtal med gällande ersättningsnivåer, materialkostnader, tid för projektet o s v, som skola och konstnärer ska skriva under i början av samarbetet.

Koppling till forskning och högskola

En av de mer långsiktiga funktionerna är också att koppla skolprojekt till forskning.

Kvalitetssäkring

En av plattformens främsta uppgifter är att kvalitetssäkra de konstprojekt som skapas, att föra in en tydligare kvalitetsdimension i Skapande skola. På sikt kan man tänka sig att det skapas "en pool" av kvalitetssäkrade konstnärer med dokumenterad erfarenhet, kunskap och intresse i området. Dessa kan i framtiden erbjudas en coachande eller vägledande roll.

Stöd till pedagoger

Plattformen är även tänkt att kunna erbjuda stöd till de konstpedagoger som på olika sätt verkar inom Skapande skola, t ex pedagoger som arbetar på konsthallar och kulturhus i regionens större städer samt kommunernas egna pedagoger. Det kan t ex handla om förmedling av konstnärer.

Samverkan

Plattformen behöver ha flera aktiva och delaktiga samarbetsorganisationer. Den etablerar på sikt ett stort nätverk med kontaktytor mot både konstnärer och skolor. Plattformen samarbetar med samtliga trettio kommuner i Skåne och med konstpedagoger och friskolor. Därutöver ska plattformen samverka med kollektivverkstäderna som har tillgång till kunskap och lokaler som med fördel kan utnyttjas i olika Skapande Skola projekt. Samverkan med näringslivet bör etableras. Kontakter bör också knytas inom forskarvärlden. För att informationsarbetet ska bli så bra som möjligt behövs tillgång till ny forskning. Plattformen ska också stödja och etablera samarbeten mellan skola, enskilda konstnärer och konst- och kulturinstitutioner. Det kan t ex handla om ett besök på museet som följs upp av en konstnär som jobbar i ett projekt med elever ute på skolan.

4. Organisationsstruktur

Plattformen ska vara stabil och ha sin utgångspunkt i en väl etablerad organisation som har kompetens och är väl förankrad inom bild- och formområdet i Skåne. Det bidrar till att hålla kostnaderna nere och för att långsiktigheten i arbetet skall säkras. Vi ser det också som viktigt att plattformen inte är kopplad till kommunerna, utan ligger utanför och har en neutral eller oberoende position. En bred samverkan är dock en förutsättning för att verksamheten ska fungera.

Tjänster och lokaler

Plattformen bör ha tillgång till en heltidstjänst, dessutom bör medel finnas tillgängliga för kortare eller längre projektarbeten t ex med dokumentation, information, utbildning, forskning m m. Plattformen bör också ha tillgång till lämplig lokal, gärna publikt placerad, med utställningsmöjligheter och utrymme för möten/sammanträden.

Styr- och referensgrupp

Verksamheten behöver en roterande referensgrupp samt en fastare styrgrupp. Styrgruppen har syftet att säkra den konstnärliga kvaliteten och består förslagsvis av deltagare ur de tre kärnaktörerna KHVC, KC-Syd och Konstfrämjandet Skåne till att börja med.

Referensgruppen är till för att ge input till verksamheten. I referensgruppen kan personer från t ex KC-Syd, Konsthantverkscentrum Skåne, kollektivverkstäderna, ateljéföreningar, AF Kultur Media, övriga konstinstitutioner och organisationer, konstkritiker eller kontaktpersoner i kommunerna tänkas ingå.

5. Genomförande och budget

En person arbetar med att inventera bland konstnärer och konstprojekt och skapa kontakter med ansvariga från skolor och kommuner. Parallellt med denna tjänst arbetar en programmerare med att bygga upp en nätsida. Senast januari 2014 är denna del av projektet avslutat. När hemsidan är i fullt bruk kommer det att behövas en heltidstjänst för att kontinuerligt driva verksamheten. *Förslag till kostnadsbudget anges i bilaga 1.*

Vision och utvecklingsmöjlighet

Många konstnärer har tagit upp risken med att konsten utarmas när den tvingas in i skolans ramar. Vi har sett att det höjer den konstnärliga kvalitén när konstnärer byter arbetsmiljö. Med en större "agentur" i botten skulle fler möjligheter till korsbefruktningar uppstå.

En väg för att utveckla plattformen på sikt är att den påökas till att även handla om förmedling av andra uppdrag för konstnärer. Det skulle kunna se ut så här i ett tre-femårigt perspektiv:

År 1): plattform skapas, hemsida byggs och verksamheten startar.

År 2): samarbeten fördjupas och utvecklas, grunden läggs för utvidgning.

Från år 3): en större förmedlingsagentur byggs sakta upp, där Skapande skola är en av flera delar.

Inom 3-5 år är förhoppningen att verksamheten och hemsidan når ett bredare sammanhang och då utgör en av flera delar i en slags uppdragsförmedlingsagentur för konstnärer. Konstnärer vänder sig till organisationen som förmedlar uppdrag och kontakter inom t ex vård, skola och näringsliv. Detta skulle kunna hjälpa till att utveckla och stärka aspekter av en vidgad konstnärsroll i relation till olika professionella sammanhang.

6. Ytterligare insatser för kvalitetssäkring

Under informationsinsamlingen har vi stött på behov och brister som vi menar behöver kompletteras med andra lösningar än de vi föreslagit i plattformsförslaget. Nedan följer fler förslag till stödsatser som vi anser behövs för att stärka upp och kvalitetssäkra området bildkonst och form i Skåne.

Högre krav från Kulturrådet

Det behövs starka direktiv angående vem som ska få ersättning från Skapande skola och för vad. Förtydligande och eventuellt ändrade riktlinjer från Kulturrådet för vad bidraget får användas till vore önskvärt. I nuläget ser många kommuner till att behålla pengarna inom kommunen genom att strategiskt anlita interna resurser (t ex kommunalt anställda konst- och kulturpedagoger) för genomförande av workshops. Det gynnar kommunernas ekonomi men leder inte till att det blir några nya arbetstillfällen för konstnärerna.

Regional kampanj för kvalitetssäkring

I likhet med MU-kampanjen skulle Region Skåne kunna gå ut med riktlinjer och information till kommunerna om en kvalitets- och ersättningsssäkring inom ramen för kultur- och konstprojekt i skolan. Om Region Skåne satsar på en regional stödstruktur för bl a Skapande skola behövs tydliga riktlinjer i likhet med ovan nämnda för Kulturrådet. Kampanjen kan med fördel genomföras i samverkan med organisationer inom kulturområdet, t ex Centrumbildningarna på regional nivå.

Fortbildning

En fortbildning för bild och formkonstnärer som vill arbeta med Skapande skola kan med fördel förläggas ut till organisationer med kompetens och resurser inom utbildning, t ex AF-kultur, KC-Syd eller KKV's-utbildningsförening. Separata utvecklingspengar går att söka för detta syfte.

Subventioner för bildkonst och form i skolan

Ett subventionssystem skulle kunna bidra till att lösa flera av de svårigheter som uppstår i mötet mellan bildkonst och form och skola. Subventionssystem finns etablerade för exempelvis scenkonst på både regional och i vissa fall även kommunal nivå. Om skolan erhåller medel från Skapande skola går detta inte att kombinera med subventionsstöd:

”Region Skåne delar ut subventioner till teater-, dans och nycirkusföreställningar inom grundskolan, där subventionen utgår med 50 % av gagekostnaderna inklusive sociala avgifter. Bidragen söks av arrangören, d v s den beställande skolan.”

”Förskolor och skolor i Lunds kommun erbjuder möjligheten att få subventioner för besök på teater-, dans- och musikföreställningar eller när skolorna själva arrangerar kultur. Vanligtvis innebär det hälften av kostnaden.”

Vi kan se ett flertal positiva effekter av ett alternativt subventionssystem för bild- och formområdet i Skåne:

- Subventionen skulle främja och stimulera till en inledande samverkan mellan konstnär, skola och pedagoger i syfte att utveckla nyskapande och kvalitativa projekt. Det skulle då även bidra till att jämna ut en obalans mellan kommunerna i Skåne, t ex de med interna konstpedagogiska resurser, och de som inte har det.
- Systemet skulle öka incitamenten för konstnären i dennes ofta ekonomiskt pressade arbetssituation genom möjligheten att söka ersättning för att komma igång och utveckla projekt som kan erbjudas till skolor.

- Subventionsstödet kan också tänkas vara sökbart för skolor som av olika anledningar inte har fått medel ur potten Skapande skola. Stödet kan då gälla för t ex workshops och konstnärliga projekt där elever och konstnärer samarbetar.
- Subventionen skulle på några års sikt bidra till att utjämna en av tradition skapad obalans mellan olika konststarters närvaro i skolan, där bild och formkonsten sedan tidigare inte har upparbetade kontaktnät med ingångar till skolans värld.

Stödet bör inledningsvis syfta till direkt samverkan mellan konstnärliga utövare och skola/kommun för utveckling av konkreta skolprojekt, men kan senare inriktas mot dokumentation, forskning och utbildning inom området. Förslaget med subventionssystem måste dock utredas och utvecklas vidare.

REFERENSER:

Uppgifter bygger information från följande kontakter:

Bengt Andersson, ordförande SK distrikt södra
Vibeke Ahnelöf, administratör Konstgillet Mitt Skåne
Camilla Backman, konstnär och styrelseledamot IKK
Susanne Bondesson, kultursamordnare barn och utbildning, Kristianstad kommun
Greta Burman, intendent förmedling, Moderna Museet, Malmö
Rosi Gerlach, utvecklare teater, Kultur Skåne
Ylva Gislén, verksamhetsledare Konstnärliga forskarskolan
Anders Gustavsson, politisk sakkunnig KRO/KIF kansli (2011)
Benny Gustavsson, verksamhetssamordnare, AF Media Kultur Syd
Margareta Heijkensköld Holmgren, styrelseledamot textila kollektivverkstaden Malmö
KG Klang, ordförande KRO/KIF Syd
Agnieszka Knap, KHVC projektledare Skapande skola
Kristian Körner, styrelseledamot Monumentala kollektivverkstaden Malmö
Susanne Lindblad Puerto, intendent Tjörnedala konsthall/ÖSKG
Marie Loft, projektledare Svensk Industridesign SVID
Petra Lundin, ordförande Designer i Skåne (DISK)
Jenny Löfström Ellverson, handläggare Kulturrådet, avdelningen för konst och kultur
Elin Magnusson, konstpedagog Wanås skulpturpark
Charlotte Marklund, institutionssekreterare Konsthögskolan i Malmö.
Kristina Möster-Nilsson, konstpedagog Sveriges konstföreningar rikskansli
Vera Ohlsson, KKV grafik Malmö
Madelene Oldeman, pedagog Konstmuseet i Ystad
Annhelén Olsson, verksamhetsledare Skånes hemslöjdsförbund
Anneli Oxenstierna, museilektor och pedagog, Landskrona Museum
Anja Petersen, utställningspedagog Dunkers kulturhus
Maria Svensson, KHVC, projektledare Centrumbildningarnas gemensamma skolmässmonter
Johanna Sjögren Duty, publikansvarig Form Design Center
Diana Thoor, koordinatör Skapande skola Centrum för fotografi
Jimmy Wallin, regionombud, Illustratörcentrum Syd
Pär Widén, prefekt Lärarhögskolan i Malmö

Mejlutskick med förfrågan till konstföreningar, distrikt Skåne Sveriges konstföreningar, Skånes alla konstrundor, ateljéföreningar och kooperativ

Telefonintervju med bildkonstnärer, konsthandverkare och formgivare - geografisk spridning:

Boel Wanjeskog - Vinslöv
Mats Kläpp - Malmö

Patrik Aarnivaara - Malmö
Jukka Väreälä - Lund
Aida Alikadic Gacic - Mönsterås
Jacob Simonson - Malmö
Maria Lavman - Malmö
Åsa Maria Bengtsson - Malmö
Eva Larsson - Malmö
Ewa Berg - Malmö
Gert Petersson - Malmö
Lena Willhammar - Åhus
Lisa Tagesson - Malmö
Malin Schönbeck - Degeberga
Sonja Ekman - Lund
Johanna Thede - Helsingborg, Råå
Karin Frennesson Westblad - Ingelstråde
Christer Svanberg - Höganäs
Gunilla Sundström - Everöd
Astrid Göransson - Kvidinge
Ulla Nemi - Asarum
Gabriella Dahlman - Hammenhög
Ida Melin - Nybrostrand
Annika Mattsson - Smedstorp
Leopold Falkowski - Tomelilla
Ulrika Swärd - Bjärehalvön
Nina Christensen - Malmö
Carl Boutard - Malmö
Timo Engström - Malmö
Patrik Gyllander - Malmö

Alla kommuner i Skåne, Malmös stadsdelar och även privatskolor i Malmö har fått en enkät.

Sammanställning av enkäter och telefonintervjuer av kulturtjänstemän från 15 av Region Skånes kommuner.

Hässleholm
Lomma
Kristianstad
Höganäs
Trelleborg
Kävlinge
Svedala
Sjöbo
Båstad
Eslöv
Osby
Simrishamn
Ängelholm
Helsingborg
Malmö

BILDFÖRTECKNING:

Omslagssida, bildmontage Pia Hansson

Bilderna på följande sidor är lånade från Centrumbildningarnas gemensamma marknadsföringsmaterial, sida: 13, 15, 18, 21, 22,

Skärmdump från websida, sida 10

Konstfrämjandets Konst i skolan-projekt:
sida 24: Foto: Ystad Allehanda,
sida 19: Foto: Caroline Lund och Christiaan Dirksen

KARTLÄGGNINGENS GENOMFÖRANDE:

Kartläggning organisationer, nätverk och resurser i Skåne:

Konsthantverkscentrum i Skåne, Pernilla Norrman

Intervjuer med bild och formkonstnärer i Skåne:

Konstfrämjandet Skåne, Anna-Maria Olsson, Caroline Lund

Intervjuer med kommunernas företrädare:

Konstnärscentrum Syd, Pia Hansson och Hans Björn

Slutsatser/sammanfattning och organisationsförslaget är gemensamt utarbetat.

BILAGA: 1

Förslag kostnadsbudget organisation

Kostnader år 1

Informatör/koordinator en heltidstjänst	440 000
Programmering/Webbutveckling/Support (F-skatt)	120 000
Hyra lokal	36 000
Övrig personal	20 000
Webbhotell + Domän	2 000
Teknik utrustning	20 000
Grafisk formgivning	30 000
Arvoden referensgrupp	12 000
BUS – avtal	2 500
Möten	5 000
Resor	10 000
Administration	20 000
Övrigt, utställning, presentation, trycksak, m m.	30 000

Totalt	747 500
---------------	----------------

Kostnader år 2

Informatör/koordinator en heltidstjänst	440 000
Support	25 000
Hyra lokal	36 000
Övrig personal	20 000
Webbhotell + Domän	2 000
Programvara	5 000
BUS – avtal	2 500
Arvoden referensgrupp	12 000
Möten	5 000
Resor	10 000
Administration	15 000
Övrigt, utställning, presentation, trycksak, m m.	30 000

Totalt	602 500
---------------	----------------

BILAGA: 2

Konstnärsintervjuer kring Skapande skola, Skåne

Strukturerade telefonintervjuer.

Varje fråga är organiserad efter svaren från resp. respondent (1, 2, 3 osv).

1. Har du deltagit i ett Skapande Skola projekt?

- 1) Nej
- 2) Ja
- 3) Nej Men jobbat i liknande, inom KLIV på skolor.
- 4) Nej
- 5) Nej.
- 6) Ja, det tror jag. Vet inte riktigt vad det var... - genom konsthallen, utsmyckning på Jägersroskolan.
- 7) Nej
- 8) Nej, Men liknande. Har jobbat som SOL-konstnär i Stockholmsområdet. Var anställd som konstpedagog på Drömmarnas hus.
- 9) Nej
- 10) Nej
- 11) Nej
- 12) Nej
- 13) Ja
- 14) Inte skapande skola, men har jobbat mycket i skolor.
- 15) Nej, det kallades inte för det, men jag har jobbat på det sättet i Bromölla.
- 16) Ja, just nu, dom har lunch.
- 17) Nej... eller bara som musiker.
- 18) Nej, men är intresserad.
- 19) Nej
- 20) Nej
- 21) Bra fråga. Ja och nej. Som organisatör, men inte som konstnär.
- 22) Ja eller vad hette det, nej förresten.
- 23) Nja, inte direkt, men långt tillbaka, kommer inte ihåg vad det hette. Konstnärer mötte elever. I början på nittioalet i Höganäs i samarbete med KC.
- 24) Ja
- 25) Ja... Jag vet inte, tror det.
- 26) Nej, inte ännu.
- 27) Nej
- 28) Nej
- 29) Beror på definitionen. Arbetar i Bildkonstskolan som drivs av kommunen, under Tommelilla konsthall. Är konstpedagog. Kör mycket visningar mot skolor. 7 utställningar plus workshop. 700 elever på kvinnoutställningen. Bildkonstskolan är ett finskt koncept, där finns 83 stycken. Fiffigt för aktiva konstnärer, ger en liten grundinkomst och kommunen får creme de la creme. Får inga medel från Skapande skola. Skolan ligger under konsthallen.
- 30) Nej

Om nej:

2. Har du hört talas om Skapande skola?

- 1) Ja, fått info från KC-Syd, sökt själv på Internet. Försökt få projekt.
- 3) Ja
- 4) Ja, på radio, i en debatt mellan kulturpolitiker kanske, eller kanske var det i TV.
- 5) Ja. Från någon konstnärskollega från Malmö som varit med.
- 7) Tror jag blev erbjuden för 2 år sedan... Har också hört talas om det när jag satt i konstkollegiet, att det pratades om det då.
- 8) Ja, har läst om det i olika kulturplaner och via Kultur Skåne.
- 9) Ja, genom mejlutskick från Addo och KC-Syd, och har varit inne på Kultur Skånes hemsida.
- 10) Ja, genom styrelsen KC-Syd. Någon i styrelsen samlar in konstnärers pdf-filer med projektidéer och vi försöker förmedla dessa projekt genom hemsidan.
- 11) Nja, tror att jag sett att någon varit med i en skolklass på face-book. Är det Skapande skola?
- 12) Nej, det kan jag inte påstå.
- 14) Har hört talas om det men är ej insatt.
- 15) Jadå. Nu är det ju hett. Media och alla organisationer som sysslar med konst och kultur.
- 17) Ja
- 18) Ja, har ansökt tillsammans med en annan konstnär om att få göra workshop med eleverna, men vi har inte gjort något än.
- 19) Ja, genom andra konstnärer, jag har läst på nätet och genom face-book.
- 20) Ja, genom kollegor och min man... Och på fler sätt, genom utskick från KHVC, på många håll.
- 21) Ja, mycket. Jag har jobbat som organisatör i Västmanland. Hört det från Konstfrämjandet Skåne också.
Kommer inte ihåg var jag först hörde talas om det, har jobbat så mycket med det.
- 22) Ja absolut, i olika sammanhang. Mejlutskick från KC och KRO, och information ifrån skolan när jag jobbade med Konst i skolan och via Konstfrämjandet.
- 23) Ja, i mejl från KRO.
- 26) Ja, ifrån KC-Syd.
- 27) Har bara läst på Konstfrämjandets hemsida, eller var det Skapande skola? Nej, det var genom Centrum för fotografi tror jag.
- 28) Ja, men inte satt mig in i det. Vet inte varifrån, nätet... KC-Syd, KRO eller ÖSKG eller något liknande.
- 29) Ja genom arbetet.
- 30) Nej

3. Vart skulle det vara enklast för dig att vända dig för att få information om Skapande skola?

- 1) KC-Syd, eftersom jag är medlem. Men har letat på internet och överallt.
- 3) Svårt att säga, jag har försökt. Jag vet internet, men samtidigt. Läste i maj i år att dom skulle ha Skapande skola-projekt till hösten. Undrade hur det fungerade och frågade runt. Allt var redan färdigplanerat. Konstkonsulenterna skulle skriva upp och organisera men hade då

ingen information om KC-Syd över huvud taget. På hemsidan var alla uppdrag redan fördelade.

- 4) Google, och sedan eventuellt ta kontakt med någon om jag läste namnet på en hemsida.
- 5) Skulle vänta mig till Konstfrämjandet. Har hört att Konstfrämjandet varit inblandade på något vis.
- 7) Region Skåne.
- 8) Kultur Skåne.
- 9) Vet ej. Kultur Skåne... eller ta upp det med någon på Addo eller ta upp det på ett möte och fråga, leta mig fram.
- 10) KC-syd
- 11) Malmö stad kanske, eller är det nationellt? Statens kulturråd...
- 12) Bra fråga... till kommunen (Malmö stad)
- 14) Till Arbetsförmedlingen kultur eller någon kulturaktör.
- 15) Kulturnämnd och skola. Det ska vara förankrat på båda ställena. Det ska vara en ordentlig organisation bakom.
- 17) KHVC är bra att gå igenom för att få information.
- 18) Kontakta KHVC, fick vägledning om hur det går till i Malmö. Googlade. Bra att det fanns en kontaktperson på KHVC. Annars är det lite otydligt hur man ska söka som konstnär i relation till skolor. Mejlar man rektorn vid fel tillfälle så svarar inte rektorn. Det skulle finnas ett ställe där skolor skulle lägga upp intresseanmälan.
- 19) Vet ej. Det behövs någon som har hand om det från konsthållet, inte skolan. Kanske Kulturrådet eller KHVC.
- 20) Hade varit ok med en hemsida.
- 21) Skulle vilja att en administratör hade en bra webbplats som man kunde googla sig till.
- 22) Föreslår att konstkonsulenterna blir inblandade och Konstfrämjandet eller någon annan. Gärna i samarbete med yrkesverksamma konstnärer. Skulle kolla på gamla mejl, och googla.
- 23) Om jag var helt ovetande skulle jag nog ta kontakt men KC-Syd.
- 26) Visste inget innan jag fick mejl från KC, skulle vända mig dit igen för mer information.
- 27) Till Konstfrämjandet, men man måste först veta att det finns.
- 28) Googlat.
- 29) Skulle kontakta den aktuella bildläraren som jag ville jobba med och sedan till rektorn.
- 30) Jag vet inte vad det är så jag vet inte vem jag skulle kontakta. Om jag hade fått ett brev hade det kanske väckt intresse, annars inget. Skulle behöva informeras om det genom tidningar eller kanske direkt från en person.

4. Vad skulle få dig att själv ta initiativ till ett Skapande skola-projekt? Vad, utöver försörjningsmöjligheten?

- 1) Har försökt i ett år, inga kommuner intresserade. Orsaken till att jag vill jobba med det är för att jag jobbat med barn och ungdom som konstpedagog tidigare och tycker det är stimulerande. Jag tycker också om att komma ut bland människor och jobba. Försörjningsmöjligheten lockar och jag har tidigare erfarenhet av att jobba med barn och ungdom.
- 3) Eftersom jag har erfarenhet, känner att jag har mycket att bidra med.
- 4) Vet ej. Jag vet inte riktigt vad Skapande skola är. Försörjningsmöjligheten väger in och kanske om jag fick en väldigt bra idé med pedagogik mot barn. Jag tänker utifrån mitt

konstnärskap, men kanske om jag läst pedagogik på universitet eller liknande, då hade jag tänkt mer pedagogiskt.

5) Om jag gjorde något som passade, ett kooperativt projekt med eleverna, då skulle jag försöka kontakta Skapande skola.

6) Vet ej.

7) Det viktigaste är att jag inte hade några andra uppdrag just då. Det är en prioriteringsfråga, om jag inte hade några väntande utställningar eller något annat. Prioriterar mitt eget arbete högre än Skapande skola-projekt

8) Om jag samarbetade med någon institution eller om jag hade ett konstprojekt där jag såg att barn och ungdomar skulle tycka att det var intressant.

9) Ekonomi. Vet ej. Det är kul att jobba med ungdomar i skolan och att jobba med barn, att förmedla till barn lockar.

10) Inget.

11) Svårt eftersom jag inte vet vad det är. Det är inte riktigt mitt intresseområde.

12) Ja, jag skulle gärna delta. Men måste veta att det finns något system, så att man inte behöver dra det hela från början. Tar för lång tid att sätta igång något helt själv. Vart skulle man vända sig för stöd? Skolan kanske, fast om man tänker efter behövs det nog en kulturförvaltning eller liknande. Det måste finnas något på nätet som har både länkar till skola och kulturförvaltning.

14) Har arbetat i skolan för inkomstens skull, när det var annorlunda regler och konstnärer kunde ta kortare sjukvikiariat och komma in i skolan med lite andra perspektiv. På grund av besparingsåtgärder får bara lärare som redan jobbar i skolan nu vikariera, vilket blir en förlust för eleverna. Konstnärskompetensen finns ju inte hos lärarna. Bildlärare måste nu också ha ett annat ämne, man drar ner på slöjd, det estetiska nedvärderas.

15) Svårt att säga, vet inte. Man ska känna att man har ett väldigt bra tema. Det ska hänga ihop med en själv och med eleverna. Man ska hitta något som verkligen är bra.

17) Om jag hittade en idé som gjorde det praktiskt möjligt för eleverna att ta del av glasblåsning, det skulle vara kul med nya samarbeten. Försörjningsmöjligheten väger också in. Det hade varit bra att få hjälp med att arbeta fram en modell så att man inte måste göra allting själv. Ett bra exempel är Musik i Syds utbudsdagar, där kan skolorna välja och så finns det en bokare som förmedlar skolor till musikerna efter intresse.

18) Jag är nog motiverad av att få in en fot och börja jobba i Malmö (just flyttat). Jag utbildar mig till lärare parallellt och är intresserad av barn och ungdom. Bara att möjligheten finns. Behöver inte bara sitta själv och jobba, en möjlighet att jobba utåtriktat tillsammans med eleverna.

19) Intressant samarbete. Det måste kännas spännande. Någon eldsjäl som håller i det. Ekonomin är också viktig.

20) Krasst tänkt... det hade varit intressant att möta barnen. Har annars kurser för vuxna och det hade varit intressant att undervisa barn istället. Det här med att få betalt för ett arbete är viktigt.

21) Ja, extrainkomst och engagemanget i att öka utbudet av alla olika former kreativitet för barnen i skolan, inom alla ämnen.

22) Ja men... om jag fick en bra idé som verkligen skulle passa.

23) Oj, inte just nu, kanske beror lite på storleken på klassen. Fick sluta jobba skolan p g a tinnitus.

- 26) Känner att vi konstnärer inte har stora inkomster och detta kunde vara ett bra sätt att få in lite pengar, men själv är jag egentligen inte sugen på att jobba med barn. Vill samtidigt lära mig nytt och utvecklas som person och som konstnär.
- 27) Det är nog bra information! Något som pushar en, eller om man kallades till ett möte.
- 28) Eftersom jag inte är insatt så kan jag inte svara.
- 29) Budget. Det som motiverar mig är också att här är så homogent på alla extraaktiviteter. Integration motiverar mig.
- 30) Bra information om det.

5. Har du någon idé för något Skapande skola-projekt du skulle vilja genomföra idag?

- 1) Ja. Jag har min projektidé på KC-Syds hemsida. Men projektet är flexibelt för att jag ska ha bättre chanser att få jobb.
- 2) --
- 3) Ja, det finns på hemsidan. Plockad från tidigare uppdrag. Jag är flexibel och har inga problem att anpassa mig efter skolorna och kan gärna följa antingen läroplanen eller reglerna från Skapande skola. Tycker inte det är några problem att ha två mål att anpassa efter.
- 4) Nej.
- 5) Ja, skulle lätt kunna vaska fram det. Det skulle vara intressant. Har hängt andra konstnärers konst på skola. Märker att många lever vill samtala om konst. Det är jättekul om man kan få igång en diskussion. Konstnär är en annan grej än en bildlärare. Konstnärer behövs, man ser ett helt annat resultat.
- 7) Nej
- 8) Jag kunde ge utkast till ett antal projekt om jag blev tillfrågad.
- 9) Nej
- 10) Nej
- 11) Nej, kanske skulle man kunna ha kurser för att skapa intresse bland konstnärerna .
- 12) Det är ju ett jättestort åldersspann bland barnen. Det kan ju vara vad som helst. Jag skulle få tänka till, har inget färdigt, men skulle vara intresserad.
- 14) Inte på rak arm, har inte varit ute på grundskolor på många år. Bara konstskolor och då har ju eleverna valt det. Går bara ut till skolor i nödfall (ekonomiskt) men har inget emot det principiellt. Har jobbat med kulturkoppling i Västra innerstaden, från förskola till gymnasium. Var anställd av Västra innerstaden och dokumenterat det arbetet med Lunds universitet. Men det konkurrerar för mycket med det egna konstnärskapet, det är svårt att jobba så. Tyckte om när det fungerade att vara korttidsvikarie med konstkompetens.
- 15) Nej inte direkt, men det skulle jag nog kunna trolla fram – ett projekt som bygger på samverkan.
- 17) Ja, men inte helt färdig, vill inspirera unga människor till att man kan gå sin egen väg och livnära sig på det.
- 18) Ja, jag har formulerat ett projekt tillsammans med en annan konstnär på Cirkulationscentralen. Vi vill jobba med collage, två- och tredimensionellt. För äldre barn i grundskolan. KVHC har en projektbeskrivning som de ska presentera.
- 19) Jag har inte tänkt på det, men skulle gärna ha ett projekt. Blir inspirerad av att läsa om genomförda projekt, på Kulturrådets hemsida tror jag det fanns länkar till utförda projekt. Ser idéer och inser att det kan var högtflygande projekt om man bara får rätt hjälp.
- 20) Har lite tankar, inget helt färdigt.

- 21) Ja, absolut, flera stycken faktiskt, vill inte gå in på detaljer.
- 22) Nej, faktiskt inte.
- 23) Tja, alltså det finns så mycket att göra. Eleverna hade nog tyckt att det var roligt att skapa rum i lådor. Som scener, så kunde man blanda in musik och teater också. Kunde få igång kreativiteten.
- 26) Ja många, men jag jobbar i emalj. Det är svårt bara med barn på verkstadsgolvet och farliga ämnen. Jobbar också med grafik och collage. I Ronneby kan vi jobba med emalj med barnen, jag har fått kontakt med en Montessoriskola som vill göra det.
- 27) Vet inte, jag bor ju här i Hammenhög, här har dom idrott som inriktning, men här bor massor med konstnärer så det hade verkligen behövts något i skolorna med den inriktningen här.
- 28) Lite svårt att svara, när man inte är insatt och inte har funderat är det svårt att ha idéer på rak arm.
- 29) Ja, massvis med idéer. Det viktiga är att man får ut aktiviteterna på olika språk, flerspråkighet är viktigt. Man kan i projekten få barn att kommunicera barn till barn. Alla barn, från alla länder ritat solen uppe i vänstra hörnet, kan dom berätta för varandra varför... Jag gillar utomhusprojekt också, det hade varit intressant att jobba med scoutrörelsen, den är också mycket homogen och lite elitistisk. Ja, det skulle vara roligt att jobba med den utgångspunkten.
- 30) Nej, ännu så länge inte.

Om ja:

6. Be skriv kort det Skapande skola-projekt du deltagit i. (längd, resultat, antal elever, arvode)

- 2) Konceptet: Åkte till skolan och hade tema, t ex hållbarhet eller framtiden. Letade efter sådant som skulle slängas på skolans källare och vind i metall och svetsade ihop det. Eller bad elever ta med plast hemifrån. Skissade, svetsade eller byggde mobiler med eleverna, med naturen som inspiration. Hade cirka 25 elever per klass och grupp att arbeta med. Det pågick oftast ca 2 dagar, ibland upp till 2 veckor med halvdagar. Arvodet var högre än KROs riktlinjer. Ibland var det lätt att få ställa ut resultatet på skolan, ibland var det omöjligt.
- 6) På Jägersroskolan med en konstnärskollega. Projektet varde en månad. Vi blev inbjudna att delta av Malmö konsthall eller om det var Kultur Malmö. Hela skolan deltog, årskurs 1-6. Arvodet var ok, vi var projektanställda under en månad av Malmö konsthall eller Kultur Malmö, men jobbade mycket. Projektet var väldigt lyckat och eleverna mycket nöjda.
- 13) Det var skolan som sökte. Jobbade med foto och film. Sedan bildanalys. Hade föreläsning om iscensatt fotografi och om Cindy Sherman. Sedan fick eleverna göra samma sak. Det varade 2-3 veckor och pågick några dagar i veckan. Alla åttor deltog, ca 15 stycken. Arvodet var mycket dåligt. Skolan köpte in material för arvodespengarna av misstag. Sedan var det problem. Slutligen blev det ett arvode, men lägre än KROs riktlinjer. Det var mycket dålig kunskap på skolan om vad som gäller för konstnärer. Det borde kanske finnas någon slags paket.
- 16) Barn i åk 4-6, 40 elever på en Montessoriskola. Varje elev deltar i projektet en dag, jag jobbar 9 dagar. Projektet resulterar i att varje barn får göra ett silversmycke i konstnärens ateljé/verkstad som representerar dem själva. Jag fick ett högt arvode och är väldigt nöjd.

24) Jag är keramiker och jobbade gentemot en skola i Hässleholm. Det var en resursskola, så det var små grupper, barn som levde i social villervalla. 10 barn deltog och 2 lärare. De kom till min keramikverkstad. Det fungerade för att det var en sådan liten grupp. Projektet pågick i 4 dagar, 2 grupper var hos mig i 2 dagar var. Vi kavlade burkar med lock. De var superduktiga! Barn som normalt inte kunde sitta stilla verkade må bra av mer praktiskt arbete. Jag kände förtroende för lärarna. Det funkade bra, mycket bra!

25) Oh ja! I Västerås år 2010. Jag tror Skapande skola var inblandat, men det även konstmuseet och regionmuseet där. Gjorde en animation om "Min mamma" kopplat till mors dag med en klass 7 på en skola. Började på hösten, träffade lärarna 1 gång och eleverna vid 3 tillfällen. Sedan 1 veckas intensiv workshop på museet. 20-25 elever, sammanlagt 8 dagar, men projektet pågick i ca 8 månader. Väldigt nöjd med arvodet. Skolan jobbade också själva i projektet utan mig. Det var ett jättebra samarbete med både skola och museum.

7. Finns det något du hade behövt extra stöd med under arbetet med projektet?

Om ja: Vad?

Om nej: Varför?

2) Klasserna är för stora. Jag hade behövts en assistent för att varje elev skulle kunna få ut mer av projektet.

6) Nej. Lärarna var mycket engagerade och vi var två konstnärer som delade på arbetet.

13) Vore bra att ha ett bollplank, träffa andra konstnärer som man kan lära sig av. Vad är rimligt, hur kan man arbeta på en skola. För de konstnärer som är intresserade skulle det var bra.

16) Nej, det fungerar bra.

24) Nej, jag var mycket nöjd. Eftersom det var speciella ungdomar så får de kosta lite. Och jag fick betalt även för allt extra arbete runt omkring, som man inte brukar få betalt för. Hade det varit en större grupp hade jag behövt hjälp med lokal. Men jag tror det är viktigt med små grupper så att varje individ kan bli sedd.

25) Gav mig på mycket så kanske hjälp med teknik, men ändå inte, för jag fick bra stöd av Film i väst också. Kan inte klaga på något. Mer än att lärarna var mycket sömniga i början, men det var kanske min planering, att jag hade förlagt möten i slutet av dagen.

8. Hur skulle arbetet i Skapande skola-projekt kunna förenklas/förbättras?

2) Att projekten förankras mer och bättre i skolan. Att inte behöva låsas in i schema. Borde vara enklare att få loss en heldag för att genomföra projekt. Större flexibilitet. Mer stöd från rektorerna behövs också. Vaktmästaren är en viktig länk! Det är viktigt att man har med sig skolans personal.

6) Det var bra och roligt. Det handlar mycket om lärarnas engagemang.

13) Det har varit bättre när Konstfrämjandet har hållit i projekt, då finns det ett tydligt ramverk. Det är inte bra när man är ensam som konstnär på en skola. Det är samtidigt svårt eftersom det är jag som konstnär som borde äga projektet eftersom det är jag som har kompetens att driva konstprojekt, inte skolan. Det funkade inte när skolan själv gör det eftersom de inte har kompetensen. Man måste hitta ett sätt att komma åt det. Konsthallen (Malmö) har ju också projekt, men då går inte pengarna till konstnären.

16) Eftersom det är rektorn/skolan som ska söka pengar... Ibland vill lärarna ha ett projekt och en idé men de kanske inte kan övertyga rektorn att söka det, eftersom skolan hellre vill satsa på något annat, det är synd. Även de enskilda lärarna borde kunna söka Skapande skola-pengar!

24) Jag kan tycka att man skulle inrikta sig mer på att göra projekt för att utbilda lärare, då kan det nå fler barn. Skolan skulle inte snåla så på material. Om man gjorde en inspirationsdag för lärare skulle de kunna ta med det ut till elever, på så vis jobba med små grupper men ändå nå många. Man hade fått ut mer av pengarna då. Det personliga mötet är viktigt även med lärare.

25) Tyckte det var toppenbra. Hade fullt med hjälp av 2 lärare och 3 personal från museerna. Men det här fungerade dåligt: De ringde från Åstorps kommun och vill att jag skulle göra något för alla 8:or i kommunen för nästan inga pengar. Jag tänkte att det kanske skulle gå att göra någon slags parad, något riktigt roligt för alla. Trots att det var alldeles för många som skulle delta. Jag tänkte att det kanske skulle gå att göra det kul, hade goda erfarenheter av det tidigare. Förberedde för möte med lärare med bildvisning. Ingen kom! Vet inte vad som hände med det sedan. Så dumt med flera hundra ungar och nästan inga pengar, men den här kommunen behöver det verkligen, och så kom det ingen. Jag blev såklart jättebesviken!

9. Vilka är fördelarna med att jobba i ett Skapande skola-projekt jämfört med andra samarbetsprojekt?

2) Det är förhållandevis bra betalt! Konstnärer ska inte gå med på det om det är dåligt betalt.

6) Man vänder sig till en ung publik, viktigt att barn tidigt får ta del av konst och kultur.

13) Det ska ju bli ett möte mellan konstnär och elev, men det finns många olika anledningar till att det inte fungerar så bra om man ska vara krass... hoppas att det kommer ett tillskott av pengar.

16) Att kunna lägga upp det helt själv och inte behöva kompromissa med något. Eftersom skolan ligger så nära kan eleverna komma till mig vilket är en fördel, de blir friare i ny miljö, men det skulle nog gå bra att översätta till skolmiljö också. Eleverna får bra med tid på sig och ser direkta resultat vilket gör att de växer.

24) Det är bättre än studiebesök, det blir lite mer tid i Skapande skola.

25) Det känns väldigt nyttigt och kul att möta ungarna. Att man går in som konstnär och inte som pedagog. Man gör nytta för lärarna också, dom får också en kick.

BILAGA: 3

Enkät till kommuner och huvudmän i Skåne

Alla kommuner, Malmös stadsdelar och även privatskolor i Malmö har fått utskick. Sammanställning av enkäter och telefonintervjuer av vissa av kulturtjänstemännen från 15 av Region Skånes kommuner enl nedan:

Hässleholm, Lomma, Kristianstad, Höganäs, Trelleborg, Kävlinge, Svedala, Sjöbo, Båstad, Eslöv, Osby, Simrishamn, Ängelholm, Helsingborg, Malmö. Kommentar: Malmö är en stor kommun och uppdelad i tio stadsdelar, varje stadsdel ansvarar för egna Skapande Skola aktiviteter. Nio av tio stadsdelar utnyttjar Skapande skola resurser säger enhetschefen för Kultur för barn och unga.

Friskolor i Malmö: Svaren visar att bild och formprojekt har utförts på ett antal friskolor, men samtidigt att det också finns ett stort behov av tydligare information och rådgivning kring Skapande skola till just friskolorna .

1. Känner ni till Skapande skola?

Samtliga svarade ja.

2. Har ni haft Skapande skola – projekt med bild och formkonstnärer?

Ja: 13 svar

Nej: 2 svar

– Ja, vi har anlitat en konstnär som håller i workshops eller besök hos en konstnär. Det finns en kulturskola med bildkonstskola i kommunen.

– Ja, gallerivisningar med konstpedagoger. Vi har också haft film och dans under många år. Vi har haft mycket film. En konstnär skall komma och delta i ett sagoprojekt. Ett bra exempel var ett projekt med Konstfrämjandet och Yrr Jonasdottir. Då gjordes det besök i konstnärers ateljéer eller konstnärer kom till skolan och berättade om sin konst. Dock inga workshops, det saknades. Långsiktighet och uppföljning är viktigt!

– Besök på konstinstitution. En bildpedagog arbetar sedan med barnen efter besöket. En curator/bildkonstnär hänger utställning med barnen. Just nu har vi ett skulpturprojekt med en bildkonstnär.

– Vi arbetar med Kulturgarantin och knyter Skapande skola pengar dit. Vi erbjuder en skapande vecka där eleverna själva väljer kulturområde. Även besök på Wanås och Moderna Museet i Malmö finansieras med Skapande skola pengar. Just nu arbetar vi med en graffitikonstnär. Konstpedagogen som är anställd i kommunen som också är konstnär håller i flera projekt.

Eleverna får träffa en bildkonstnär som har utställning i konsthallen och som visar och berättar om sin konst, plus håller i workshops. Sedan ställer eleverna ut i konsthallen. Pengarna används också till institutionsbesök.

– Vi besöker olika museum. Konstpedagogen söker medel från Skapande skola och genomför själv projekten.

– Vi arbetar alltid med konstnärer inom våra olika konstprojekt.

3. Om, nej varför inte?

- Vi använder oss av kommunens konstpedagog som bl a arbetar med workshops.
- Vi har haft film i flera år och hittat den pedagogen genom Film i Skåne.

4. Vilka ser du som fördelarna med att arbeta med form och bildkonst?

- a) Att utveckla elevernas bild och formkunskap. Ofta 11, ibland 2, sällan 0
- b) Att med konstens hjälp utveckla elevernas sociala kompetens. Ofta 7, ibland 6, sällan 0
- c) Att aktivera elevernas eget skapande. Ofta 11, ibland 2, sällan 0
- d) Att stärka förståelsen för andra ämnen i skolan. Ofta 5, ibland 7 sällan 1

- Viktigt, för att alla barn kan ta det till sig. Det finns inga nackdelar.
- Det är en självklar del i kulturen. Det är viktigt att visa på bredden i bildkonsten.
- Det är självklart viktigt, ett viktigt språk att utveckla.
- Ser många fördelar, men saknar långsiktighet, är trött på enstaka bildaktiviteter.
- Prova på olika kulturområden. Många fördelar.
- Viktigt att eleverna får möta konstuttryck, inläringen i andra ämnen underlättas.

5. Vilka ser du som nackdelarna att arbeta med bild och form?

- a) Problem med tidsplanering Ofta 3, ibland 5, sällan 5
- b) Lokalproblem Ofta 1, ibland 4, sällan 8
- c) Materialkostnader Ofta 3, ibland 4, sällan 6
- d) Pedagogiska problem Ofta 0, ibland 4, sällan 8, vet ej 1

- Konstnärers lämplighet, bakgrund och referenser är viktigt.
- Det är viktigt att hitta rätt person med pedagogisk förmåga. Fel person kan bli katastrof
- Det är mycket lättare att köpa in en teaterföreställning som är ett klart paket. Bildkonstprojekt behöver mer tid och kräver en massa kontakter, lokal och material. Musik i syd m m finns som gör det lätt att hitta utbudet, men det saknas för bildkonsten.
- Det är viktigt med förmåga att förmedla, att konstnärer som går in skolan har den förmågan.
- Ibland är det problem med för många projekt samtidigt i skolan.
- Inga problem.

6. Hur etableras kontakt med konstnärerna?

- a) Personliga kontakter Ofta 9, ibland 4, aldrig 0
- b) Lokala konstnärer Ofta 8, ibland 5, aldrig 0
- c) Med hjälp av konstorganisationer Ofta 4, ibland 3, aldrig 7

- Vi anlitar kommunens konstnärer och har egna kontakter som är aktuella.
- Genom bildlärarna eller privata kontakter.
- Genom personliga kontakter. Konstnärer hör också själva av sig. Det behövs ett nätverk för kulturekreterare, eller om man tog kontakt med Region Skåne.
- Helt genom egna nätverk.
- Genom kommunens konstpedagog som också är konstnär.
- Vi har inga konstpedagoger anställda i kommunen. Konstnären kom själv och presenterade ett förslag.
- Konstpedagogerna på kulturskolan söker Skapande skola pengar till egna projekt och projekt med konstnärer utanför kulturskolan i vår kommun.

7. Hur kan information och hjälp med att hitta konstnärer och bildprojekt fungera?

a) En gemensam webbplats för information	Ofta 11, ibland 2, sällan 0
b) Personliga möten för frågor och information och samtal	Ofta 8, ibland 4, sällan 1
c) En katalog	Ofta 5, ibland 6, sällan 2

– Det finns Musik i Syd och Film i Syd, men inget för bild och form och det är en klar nackdel. Det skulle vara en enorm fördel med nätbaserad information.

– Ja, det behövs info på nätet med fortlöpande information. En person som håller i Skapande skola, spindeln i nätet. Gärna också information i fysiskt form (på papper).

– En central/centrum där man kan få info, helst nätbaserat, men även en sammanställning i katalogform.

– Det är mycket viktigt med en förteckning över Skapande skola projekt på nätet. Det skulle vara klart intressant med en tillgänglig person för info och frågor. Det saknas en sammanställning i regionen av vad som finns.

En katalog det första året vore jättebra för det kommer alldeles för mycket på nätet och där är det lätt att missa om man inte känner till det sedan tidigare.

– Ja till en gemensam plats som kan vara knuten till Region Skåne.

8. Önskeförslag på bild och formprojekt? Har ni idéer för hur vi kan öka andelen projekt med bildkonstnärer?

– Under novemberlovet har eleverna erbjudits möjligheter att delta i ett Streetart-projekt. Handledaren är inte första hand bildkonstnär.

– Vi har redan mycket bild och form och behöver inget mer.

– Ett regionalt samordnande nätverk för Skapande skola hade underlättat för alla att hitta information. T.ex. en webbplats.

– en jurybedömd utställning i konsthallen en gång om året

– Streetart-projekt

– Bildanalys efterlyses och workshops där eleverna kan arbeta praktiskt

– Workshops och konstnärsbesök. Framförallt långsiktighet.

– Vi skall till våren ha ett projekt med en bildkonstnär "Konstlabbet" som finansieras med Skapande skola medel.

– Det saknas pengar till en del projekt.

9. Hur organiseras Skapande skola i er kommun?

– Inte alls, men det finns kulturombudsträffar, skola plus kultursekreteraren

– "Tre bord": Kommunens kultursamordnare, en anställd (20 %) för utvecklingsarbete, samt rektorer och lärare.

– Vi har en ledningsgrupp: kultursamordnare barn och ungdom, kulturchefen och utvecklingsledaren för barn och skola. Gruppen har kontakt med skolledarna och företrädare för skolorna.

– Vi har en styrgrupp av rektorer, en controller och barnkultursekreteraren.

– Kulturpedagogiska enheten sköter planering, organisering och redovisning.

Kulturpedagogiska enheten har en lyssnarroll mot skolan.

– En styrgrupp bestående av kulturutvecklaren och skolornas rektorer, en arbetsgrupp med lärare och elever har kontinuerlig kontakt med styrgruppen.

– En grupp bestående av Kulturskolan, kultursekreteraren, samt en konstnär.

